

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan po pošti, izjemoma nedelje in praznike. — Anonasi: do 30 peti a 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserti peti vsta 4 D; novice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Insertni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Analoza ulica stev. 3, pritličje. — Telefon stev. 304.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 3, I. nadstropje. — Telefon stev. 34.
Poština plačana v gotovini.

„Skupna gospodarska fronta“

Menda so se ljudje v svetovni vojni tako privadili na ime „fronta“, da se ta beseda tudi po vojni prav pogosto čuje, zlasti pa uporablja pri raznih političnih akcijah. Najraje se pojavi kaka nova fronta pred volitvami, ko se dvigajo vsakojaki generali in kličejo na boj v politične stranske jarkove.

Prva leta po vojni, ko je pri nas marsikdo mislil, da je rojen za političnega voditelja in ko so bile politične razmere radi vojnih in povojnih razmer še neprimerno manj konsolidirane kakor danes, je pri nas vsak hip kdo snoval kako novo „fronto“, tako da jih je bilo pri skupščinskih volitvah v mariborski oblasti enkrat kar 14. Kakor pa je tok časa že precej eliminiral medvojni in povojne verižnike, ki so bili v kvar legitimni trgovini, prav tako vedno bolj izginjajo politični verižniki, ki so se pojavili po vojni in bili glavna ovira solidni konsolidaciji političnih razmer.

Vsi ti eksperimenti z raznimi frontami so rodili veliko razočaranj in tudi veliko škode. Zalibog je tudi za te grehe plačevalo račune ljudstvo, ne pa povzročitelji, ki so za svoje početje znali dobiti pravočasno odzveno ter se odmakniti od zlih posledic, ki so jih bili zakrivil. Ena najbolj zanimivih in značilnih političnih front pri nas je bila „fronta delovnega ljudstva“, ki jo je postavila SLS skupaj s komunisti in delom socialistov za občinske volitve v Ljubljani. Klerikalci so postavili to fronto, ker so za svoje namene potrebovali firmo, na katero so lovili delavske glasove. Klerikalni listi so takrat pisali samo o socializaciji vsega gospodarstva, o potrebi zmage komunističnih načel v vsem javnem življenju. „Fronta rdečega proletariata“ je bila takrat glavna volilna parola ljubljanskega meščana, zlasti hišnim gospodarjem, obrtnikom in trgovcem pa so kot kapitalistom in buržujem napovedovali smrtno obsodbo.

Ljudska kratkovidnost je res omogočila zmago klerikalcev pri zadnjih občinskih in pri zadnjih skupščinskih volitvah v Ljubljani. Danes lahko sleheri Ljubljancem vidi, kaj je imel od klerikalne fronte delovnega ljudstva in kaj od dr. Koroščevega poslančevanja. Klerikalno-komunistični režim na magistratu je do neznanosti navil davčni vijak. Kljub temu so bile mestne blagajne vedno prazne in Ljubljani je grozil neizogiben finančni polom, ki ga je preprečila le pravočasna odstranitev tega nesolidnega režima. Danes ve vsakdo, da je klerikalno-komunistična fronta sicer zmagala, a da so bili tepeni ne le oni, ki so s politično mlačnostjo in nezavednostjo podprli to zmago, marveč tudi oni, ki so bili bojevnik v tej fronti. Komuniste je požrl klerikalizem, kakor so to, kar je klerikalizem obetal delavstvu, požrli njegovi „buržuji“.

Sedaj stojimo pred volitvami v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Baš tista SLS, ki je osnovala in vodila pri ljubljanskih občinskih volitvah proletarsko fronto delovnega ljudstva proti kapitalizmu, zlasti trgovcem in obrtnikom, prav ista SLS razglaja sedaj, da snuje pri teh volitvah kapitalistično-gospodarsko fronto. Nobene besedice ni danes v „Slovencu“ o socializaciji in o komunizmu. Sedaj razpravlja o nevarnostih, ki prete krogom, ki so bili pri občinskih volitvah „kapitalisti“ in „buržuji“.

Da prikrivajo svoje prave namene in nasujejo javnosti peska v oči, so klerikalci takrat postavili v ospredje pokojnega dr. Periča; za volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo so pridobili kot zastavonošo g. Jelačina, čegar ime naj pridobi omahljive trgovce in obrtnike. Iz istih lokalov, iz katerih se je zlivala nekdanja gnojnica na slovenskega trgovca, se sedaj po celi deželi razširjajo snubitve trgovcev in obrtnikov. Kakor hitro pa bo SLS glasovnice pobrala, bo časa in razmeram primerno začela zopet z novo, ravno tako neiskreno fronto.

Klerikalcem ni ne za delavca in ne za gospodarja, njim je le za njihove glasove. „Skupna gospodarska fronta“, ki jo SLS in njeni pomočniki sedaj oznanjajo, je le vaba za kratkovidne in lahkomišelnje ljudi, ki ne poznajo klerikalnih volilnih metod ali ki ne znajo ceniti važnosti in pomena pravega stanovsko-gospodarskega zastopstva. Slovenski trgovec in obrtnik, ki gre v klerikalno gospodarsko fronto, gre v vrsto svojih najhujših nasprotnikov, on postane s tem izdajalec svojih lastnih interesov. To velja tudi za trgovce in obrtnike, ki so pristali SLS, tembolj pa še za one, ki so pristali drugih strank.

Zbornica za trgovino, obrt in indu-

Dalekosežne kombinacije Pašičevih pristašev

Ministrski predsednik odpotoval iz Beograda. — Pozornost vzbujajo zaupne konference g. Tričkovića. — Radikali računajo na prehodno vlado Pašić-Radić-Pribičević in nato na homogeno volilno vlado.

— Beograd, 28. avgusta. Z odhodom ministrskega predsednika Uzunovića v Jagodino je nastopilo še večje politično zatišje v prestolici. Ves interes političnih krogov se osredotočuje na konference predsednika Narodne skupščine Marka Tričkovića, ki velja za odočnega pristaša Nikole Pašića. Tričković je tekom včerajšnjega dne neprestano konferiral z raznimi poslanci in z uglednimi političnimi ljudmi ter odšel dvakrat zaporedoma v zunanje ministrstvo, kjer se je sestel z zunanjim ministrom dr. Ninčičem. Njegove številne konference so znak večje agilnosti Pašičevih pristašev. Zato je razumljivo, da so se tekom večera pojavile raznovrstne kombinacije, ki spravljajo osebo Nikole Pašića v ospredje. Opaženo je bilo tudi, da so se Pašičevci sestali z raznimi predstavniki HSS, zlasti z dr. Krnjevićem in dr. Sibenikom in da se je na teh konferencah govorilo o event. sodelovanju med Nikolo Pašičem in Stepanom Radićem. Pašičevi pristaši se pripravljajo, da organizirajo povodno povratka Nikole Pašića veliko akcijo in da skličejo proti koncu septembra veliko zborovanje narodnoradikalne stranke, na katerem naj bi se pretresala vsa vprašanja nadaljnjega obstoja ministra za šume in rude dr. Nikića v vladi. Pašičevci pričakujejo, da bi pri tej priliki sedanjim ministrski predsednik, ki velja za discipliniranega člana narodnoradikalne stranke, podal ostavko svojega kabineta, nakar bi prevzel ponovno državne vaje Nikola Pašić, in sicer s sodelovanjem Stepana Radića, katerega bi celo ponudil podpredsedniško

mesto v novi vladni kombinaciji. Zanimivo je, da računajo ti krogi tudi s sodelovanjem Svetozarja Pribičevića, ki bi v Pašičevi kombinaciji nadomestoval sedanjo dr. Nikičevo skupino. Nova vlada bi se omejila na neke važnejše zakone in na državni proračun, nato pa podala ostavko. Pašičevci računajo, da bi dobila mandat za nove volitve homogeno radikalna vlada.

Predsednik radikalnega kluba Dragičević potuje prihodnje dni v Monte Carlo, kjer bo poročal Nikoli Pašiću o pogajanjih z radićevci ter o položaju v stranki. Zunanji minister dr. Ninčič je izročil posl. Dragičeviću diplomatski potni list.

Brez dvoma pa je tudi, da so konference Marka Tričkovića v zadnjih dneh v zvezi z obsežnimi reorganizacijskimi deli v narodnoradikalni stranki in da se bo predvidevana reorganizacija v prvi vrsti opirala na avtoriteto starega Nikole Pašića.

V predsedništvu vlade zagotavlja, da ostane zaenkrat vse pri starem in da pride pred otvoritvijo Narodne skupščine le do male osebnosti izpremembe v vladi. Dr. Sršić bo prevzel ministrstvo pravde, dr. Janjić ministrstvo ver, ministrstvo za izenačenje zakonov pa bo vodil do končne likvidacije posl. Leovac.

Ves interes vlade je sedaj osredotočen na izdelavo novega državnega proračuna, v drugi vrsti prihaja v poštev razdelitev pomoči poplavljenim krajem. Zunanje politična vprašanja so stopila v ozadje, dasi so še vedno aktualna. Njih rešitev si je pridržal zunanji minister dr. Ninčič.

Nerešena vprašanja med Jugoslavijo in Vatikanom

Poročila o doseženem sporazumu so netočna. — Glavne sporne točke so vprašanje cerkvenega jezika, agrarne reforme, konfesionalnih šol in jugoslovenskega kardinala.

— Beograd, 28. avgusta. V zadnjem času so se pojavile v domačem in inozemskem tisku alarmantne vesti o skorajšnjem sporazumu med našo državo in Vatikanom v vseh spornih vprašanjih, zlasti tudi v vprašanju zavoda sv. Jeronima v Rimu ter glede uvedbe slovenskega bogoslužja. Kakor se je Vaš poročevalec informiral na merodajnem mestu, te vesti ne odgovarjajo dejanskemu položaju. Po vseh znanih podatkih, se lansirajo te vesti iz Rima v prozorni meri, da bi se čimprej obnovila pogajanja, ki so bila koncem lanskega leta radi nesprejemljivega stališča vatikanskih krogov prekinjena.

Prve vesti o doseženem sporazumu so se pojavile o priliki zadnjega bivanja papeškega nuncija Pellegrinietija v Rimu, kjer se je sestel z našim novim vatikanskim poslanikom dr. Simčičem. Razgovori pa so bili povsem informativnega značaja. Naša delegacija za pogajanja z Vatikanom ni od lanskega leta naprej sprejela nobenih novih instrukcij.

Vlada bo o zahtevah Vatikana v bližnji dobi sklepala, na kar se bodo pogajanja nadaljevala. Gre predvsem za ureditev sledečih vprašanj:

1. Vprašanje vojaškega roka za duhovnike.
2. Ureditev cerkvenih posestev z ozirom na sedanje in bodoče zakone o agrarni reformi. (Vatikan zahteva za vsa po agrarni reformi razdeljena zemljišča visoko odškodnino. Razen tega zahteva Vatikan, da se pusti škofijam, cerkvam itd. določen minimum zemljišč, ki pa ni v skladu z našimi zakoni o agrarni reformi, in bi uživala torej cerkev neko izjemno stališče. Vatikan pa stavi te pogoje kot *conditio sine qua non*.)
3. Vprašanje konfesionalnih šol. (Vatikan zahteva pravico neomejenega ustanavljanja verskih šol po vsej Jugoslaviji.)
4. Vprašanje staroslovenskega bogoslužja. (Država zahteva, da se tozadevne določbe sprejmejo v konkordat, kar pa Vatikan zavrača.)

strij je stanovsko-gospodarska ustanova samo za trgovce, obrtnike in industrijalce. Prav je, da stanovske organizacije trgovcev in obrtnikov odklanjajo neiskreno klerikalno volilno parolo „skupne gospodarske fronte“, ki ni niti „gospodarska“ niti „skupna“. Skupen je tej fronti samo lov za trgovskimi in obrtniški glasovnicami ter skupen načrt, kako bi slovenskega trgovca in obrtnika spravilo ob stanovsko-gospodarsko zastopstvo.

tikan odklanja in kaže razpoloženje, da se to vprašanje uredi še le po sklepu konkordata s posebnim amandmanom, ki bi tvoril nekaj dodatke konkordatu, ki pa bi v nobenem slučaju ne imel značaja obvezne pogodbe.)

5. Vprašanje zavoda sv. Jeronima, ki tvori glavno točko spora, radi katerega so bila pogajanja prekinjena.

6. Vprašanje jugoslovenskega kardinala. (To vprašanje spravljajo vatikanski krogi popolnoma v ozadje ter zahtevajo najprej popolno rešitev konkordata in razmerja v zavodu sv. Jeronima, ki ga Vatikan reklamira popolnoma za sebe. Še le potem se bo po „možnosti“ rešilo vprašanje kardinala.)

General Averescu v Rimu

— Rim, 28. avgusta. Rumunski ministrski predsednik Averescu je prispel v Rim. Na postaji ga je pozdravil državni podtajnik v zunanjem ministertvu Grandi, nakar se je general Averescu odpeljal v zanj pripravljeni hotel. Kmalu nato se je vršila konferenca med generalom Averescu in ministrskim predsednikom Mussolinijem, na kateri sta oba državnika pretresala vprašanja, ki se tičejo Italije in Rumunije. Pogajanja med min. preds. generalom Averescu in italijansko vlado se nadaljujejo prihodnje dni.

DELOŽIRANI ZAGREBSKI AKADEMIKI

— Zagreb, 28. avgusta. Danes dopoldne je zagrebška policija deložirala univerzitetne dijake, ki so stanovali v hiši Ilica 83, ki pripada zavodu za gluhohe. Med dijaki je zavladalo veliko razburjenje. Deložirani dijaki so sklenili, da odposlajo deputacijo na Bled h kralju in k predsedniku vlade v Beograd, da se pritožijo nad postopanjem stanovanjskih oblasti in da zaprosijo kompetentne činitele, naj se deložacija stornira dotlej, dokler ne bodo za dijake preskrbljena druga stanovanja.

RAZDELITEV PODPOR POPLAVLJENCEM

— Beograd, 27. avgusta. V notranjem ministertvu se je vršila konferenca med notranjim ministrom in velikim izupani poplavljenih krajev. Notranji minister je izročil velikim izupani instrukcije glede razdelitve podpor. Po konferenci so veliki izupani odšli k predsedniku Rdečega križa dr. Leku in se mu zahvalili za pomoč in akcijo Rdečega križa

Izročitev bolgarskega odgovora

Bolgarski odgovor je bil izročen sinoči in je le deloma zadovoljiv. — Brezuspesne intrige Italije. — V notranji politiki popolno zatišje.

— Beograd, 28. avgusta. Radi velikega pravoslavnega praznika in včerajšnjega odhoda ministrskega predsednika Uzunovića v Jagodino je nastalo danes skoro popolno politično zatišje. Danes dopoldne je bil opazen sestanek med predsednikom Narodne skupščine Tričkovićem in posl. Dragovićem, ki pa je bil zelo kratek. Anketni odbor radi pravoslavnega praznika ni imel danes seje.

V predsedništvu vlade so se oglašili neki radikalni poslanci, ki so zahtevali polasnila v svojih specialnih zadevah ter se informirali o povratku ministrskega predsednika Uzunovića.

V zunanjem ministertvu potrjujejo, da je bolgarska vlada sinoči izročila našemu soliskemu poslaniku odgovor na svojedobno kolektivno noto. Odgovor bolgarske vlade je napisan v zelo ljubezljivem tonu. Bolgarska vlada obžaluje incidente, izjavlja, da jih ne bo spravila pred Društvo narodov in da bo v bodoče storila vse, da prepreči nadaljnje spopade in nesoglasja s svojimi sosedi.

Tekom dopoldne so obiskali zunanega ministra dr. Ninčiča poslanci Avstrije, Francije in Anglije, ki so se informirali o odgovoru bolgarske vlade. Zunanje ministertvo je potrdilo demanti francoske agenture, ki je zanikala poročilo pariške „Humanite“, o nekem tajnem paktu med Jugoslavijo in Grčijo, kar je izzvalo hudo kri italijanskega časopisja.

Zunanji minister dr. Ninčič je izjavil novinarjem, da so časopisne vesti o nje-

vi kandidaturi za predsednika septemberskega zasedanja Društva narodov povsem netočna in v bistvu celo nemogoča. Glavna skupščina Društva narodov si ne postavlja vnaprej kandidatov za svoja zborovanja, nego jih voli s tajnim glasovanjem na svoji prvi plenarni seji iz prisotnih delegatov in to, kakor nanase razpoloženje večine. Zato o njegovi naprej določenosti ali že postavljeni kandidaturi ne more biti govora. Vesti o njegovi kandidaturi so samo ugibanja.

V poslanskih krogih Narodne skupščine se je danes komentirala rezolucija dalmatinskih radikalov, ki se ostro obrača proti dr. Sibenikovemu načrtu agrarnega zakona za Dalmacijo. Rezolucija zahteva, naj vodstvo prekine koalicio s Stepanom Radićem.

Pavle Radić je pred svojim odhodom v Sarajevo podal novinarjem izjavo, v kateri se še enkrat vprav krčevito zaganja v ministra za šume in rude dr. Nikića, očita joč mu razne nepravilnosti.

— Bukarešta, 28. avgusta. V tukajšnjih diplomatskih krogih se zatrjuje, da je italijanska vlada v zadnjem času poskušala intervenirati pri rumunski vladi v prid Bolgariji, zlasti pa, da bi se odgodil za nekaj časa odgovor na kolektivno noto. V tem oziru je interveniral Mussolini tudi direktno pri ministrskem predsedniku Averescu. V diplomatskih krogih vlada prepričanje, da je Mussolini napel vse sile, da bi oddvojil Rumunijo od Jugoslavije ter jo zblížal z Bolgarijo, kar pa se mu ni posrečilo.

POMIRJENJE MED NINČIČEM IN MAKSIMOVIČEM

— Beograd, 27. avgusta. V radikalnih krogih se je raznesla vest, da pride še pred odhodom dr. Ninčiča v Zenevo do pomirjenja med notranjim ministrom Božo Maksimovićem in dr. Ninčičem. Pomirjenje je uspeh posredovanja dr. Laze Markovića.

Samomor v javnem lokalu

V nekem lokalnu Kolodvorske ulice se je danes ob prvih jutranjih urah odigrala pretresljiva tragedija. Okoli večje mize je sedela vesela družba, zbrana iz raznih poklicev, med njimi tudi neka šivilja iz Hrenove ulice, ki je sedela poleg 19letnega pekarskega pomočnika Josipa Podržaja, rodom iz Studenca na Igu. Družba se je veselo zabavala, le mladi Podržaj je bil silno resen in zamišljen. Kaj mu je, ni hotel povedati. Ne da bi bil kdo opazil, je mladi pomočnik, ki je šele nedavno dobil pomočniško spričevalo, potegnil iz žepa samokres, ga nastavil na sence ter si pogljal kroglo skozi sence, še predno mu je mogel kdo braniti. Krogla je prodrla skozi glavo in padla na tla. Podržaj se je nezavesten naslonil na sosedo, nato pa zgrudil na tla. V lokalu navzoči so sprva, ko so čuli strel, mislili, da je počila kaka zabica, šele pozneje so uvideli, da se je izvršila žalostna tragedija, ki ji ne ve nihče pravega vzroka.

V lokalu službujoči varnostni stražnik Zorc je odredil, da so ga prepeljali s smrti po borcevke v splošno bolnico. Tam so izvršili zdravniški operacijo. Podržaj je bil še pri življenju in kakor nam javljajo opoldne iz bolnice, še sedaj živi, toda je nezavesten.

Ljubljanski trg

Sobotni trg je bil običajno živahen. Na trg je prišlo okoli 20 voz krompirja. Cene na debelo 1—1.25 Din. Mnogo je zelenjave. Dovož češnje je bil danes večji, zato so cene nekoliko padle. Mnogo se je na trgu pojavilo grozdja iz Dalmacije in Vojvodine. Z drugimi potrebščinami je trg dobro založen.

Tržno nadzorstvo je odločilo, da smejo bosanski trgovci s sadjem svoje blago na debelo prodajati na prostoru ob Jugoslovanski tiskarni, na klancu od Zmajskega mostu do Reichove tovarne. Tu se bo odslaj prodajalo sadje na debelo, zlasti češnje in grozdje.

Cene sadju: jabolka po kakovosti 2 do 10 Din, bruske od 3 do 10 Din, sveže fige 10 Din, češnje 4 do 6 Din, grozdje 8 do 14 Din, breskve 5 do 16 Din za kg, brusnice 9 Din liter.

Cene zelenjavi: solata 4—6 Din, zeljate glave in ohrovti 2 Din, kolerabce podzemeljske 1 Din, nadzemeljske 3 Din, špinat 6—7 Din, paradižniki 5—6 Din, kumare in buče 1.50—2 Din, stročji fižol 2—3 Din, luščeni fižol 2.50 do 3 Din, čebula 2 Din, česen 6 Din, krompir na drobno 1.25 do 1.50 Din, sladka repa 1 Din, kislja repa 3 Din, kisljo zelje 5 Din, zelenjava za juho 3 Din.

ANGLEŠKO POSOJILO BOLGARIJI

— London, 27. avgusta. Včeraj je bolgarski finančni minister podpisal v Londonu časno pogodbo v imenu bolgarske vlade, glasom katere daje Bank of England bolgarski narodni banki posojilo 400.000 funtov sterlingov kot predujem na posojilo, ki ga je Društvo narodov odobrilo za begunce na Bolgarskem. „Times“ povdarja važnost tega posojila za Bolgarsko, ki bo sedaj nakupovala zemljišča za svoje begunce, da na ta način omili svoje najtežje socialno vprašanje.

Boji v Rifu

Rabat, 25. avgusta s. Francoski letalci so severno Mesana metali na plemo Česana, ki se je zakopaljalo pri francosko fronto, veliko množico bomb in prizadejala sovražniku občutne izgube.

Šahovski turnir v Ljubljani

Borba za državno prvenstvo.

Včeraj je bilo končano XI. kolo turnirja. Zvečer je bil razglašen rezultat in so bila ob enem priznana darila. V skupini A: Sadi Kalabar iz Varaždina 7 točk (nagrada 1500 Din), Zdenko Rupnik iz Ljubljane in Andrija Riesel iz Ukovara po 6 in pol točk (II. in III. darilo po 1000 in 600 Din), Boris Tot iz Vršca 6 (350 Din), Vasa Pirc iz Maribora, Vsevolod Agapjev in inž. Tekovič po 5 in pol točk (250 in 200 Din). V skupini B: Kosta Rožić iz agreba 9 točk (1500 D), Ljudmil Furlani iz Ljubljane 8 in pol (1000 Din), Karel Dernovšek iz Ljubljane in dr. Singer iz Zagreba 7 (600 in 350 Din), Nikolaj Kulžinski, Novi Sad 6 (250 Din), Gorjge Poljakov iz Beograda in Adolf Vogelink iz Ljubljane 5 in pol (vsak po 100 Din).

Specijalne „Jutrovec“ nagrade so bile razdeljene: prva in druga Vsevolodu Agapjevu (500 in 300) in tretja dr. Singerju (200). Zmagovalec Sadi Kalabar v skupini A in Kosta Rožić v B sta danes ob 8.30 dopoldne priletela tekmo za jugoslovanski mojstrski naslov. Odločita dve dobljeni igri. Za današnjo dopoldansko igro Kalabar (beli) — Rožić (črni) je vladalo izredno napeto zanimanje. V lokalu „Zvezdec“ je bilo vse dopoldne veliko število opazovalcev okrog obeh tekmovalcev. Po 25. potezi se je ob 11.25 Rožić vdal ter je Kalabar dobil partijo. Prihodnja partija med obema se vrši jutri ob 8.30 dopoldne.

Več udeležencev turnirja je že včeraj odpotovalo, drugi odpotujejo danes.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 10.965, Pariz 163, London 275.73, Newyork 56.63, Praga 168.25, Berlin 13.535, Dunaj 801.50.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.125, Pariz 14.80, London 25.15, Newyork 518.20, Milan 16.85, Praga 15.35, Berlin 123.40, Dunaj 73.10.
Trst: Beograd 54.10, Pariz 87.50, Newyork 30.65, London 149, Praga 90.75, Curih 593.

Iz domače kriminalne kronike

Preiskava v subotički aferi. — Nova ponesverba v Zagrebu. — Obsojen poštni uradnik. — Ponesrečen vlom v banko. — Senzacionalna oprostilna razsodba v Sarajevu.

Pred par meseci je vzbudilo veliko pozornost odkritje raznih nerednosti pri subotički železniški direkciji, radi česar je bilo z mesta odpuščenih 14 višjih uradnikov. Generalna direkcija železnice je odposlala v Subotico posebno komisijo, ki je se sedaj izvršila svoj posel ter ugotovila celo vrsto nepravilnosti, s katerimi je bila železniška uprava škodovana za nad 10 milijonov dinarjev. Nekateri uradniki direkcije so baje »zaradili« pri raznih licitacijah velikanske vsote. Bili so v zvezi z raznimi industrijskimi in trgovskimi družbami in kadar je bila razpisana kakšna licitacija, so uradniki sami v imenu teh družb stavili ponudbe, ki so seveda izpadle najugodnejše. Ugotovljenih je več slučajev, ko so uradniki izdali potrdila, da je dobava blaga že izvršena in izdajali nakazila za izplačila, dasi ni bilo dobavljeno sploh nobeno blago ali je bila vsa licitacija samo markirana.

Državno pravništvo je sedaj obtožilo vseh 14 uradnikov radi ponesverbe. Za nekaterimi, ki so med tem že izginili, so izdane tiralice. Arrestiranih je bilo tudi več trgovcev v Beogradu, ki so bili v zvezi s to afero, pa tudi v Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu je baje več ljudi kompromitiranih.

Jedva so v Zagrebu utihnili glasovi o ogromni ponesverbi v računovodstvu finančne delegacije, že je bila razkrita nova afera. Na policiji je včeraj prijaviel zastopnik veletrgovca »Crespel et Fils« iz Lilla v Franciji Maurice Brenari, da je zastopnik tega podjetja v Zagrebu, Agries de Morvillers ponesveril okoli 140.000 Din in pobegnil iz Zagreba. Policija je za beguncem, ki pa je že davno na varnem, izdala tiralico.

Pred porotnim sodiščem v Aleksincu so se te dni zagovarjali Jovan Trajković, poštni pripravnik, Nastas Ignatović, poštni sprevodnik in Božv Vlačić, poštni sluga pri poštne uradu v Stajacu. Lansko leto meseca oktobra je izginila med vožnjo iz poštnega voza denarna pošiljka v znesku 750.000 dinarjev. Delanja so bili takoj osumljeni imenovani trije uslužbeni, ki so se takrat nahajali v poštne vozu, dasi niso imeli tam nikakršne službene opravka. Sodišče je vse tri obsodilo na pet let ječe. Vsled priziva se je te dni vršila ponov-

na razprava, ki je trajala tri dni. Zaslišanih je bilo 30 prič, ki so podale popolnoma nove izpovedi. Po dolgem pretresanju so porotniki končno prišli do prepričanja, da je ponesverbo zagrevel Trajković sam ter da sta ostala dva obtožena nedolžna. Trajković je bil obsojen na 15 let težke ječe, dočim sta bila Ignatović in Vlačić oproščena.

V Debeljaci so pred par dnevi poskušali peznani vlomilci izprazniti tamnošnjo Pučko banko. Na izredno trzen način so vlomili v bančne prostore ter se lotili močne železne blazine. Ki tehtala 3000 kg. V blazini se je nahajalo nad 1 milijon dinarjev. Vlomilci so bili o plenu brezovomno dobro poučeni in vsi znaki kažejo na to, da so morali biti med njimi tudi domačini. Ki so razmere dobro poznali. Vlomilci so se lotili s primitivnim orodjem blazine ter skušali z dletom prebiti debele zapahle. Namera se jim je seveda izjalovila. Poskusili so na to še svoje srečo pri drugi manjši blazini, v kateri pa je bilo poleg blaginjskih knjig samo 11.000 dinarjev. Pri tem poslu pa so bili tako glasni, da se je zbudil v sosedni hiši stanujoči bančni sluga. Slučajno je prišel mimo hiše v tem času občinski pandur, katerega je sluga pozval, naj pogleda v banko, kaj se tam godi. Pandur pa je zahteval odklonil, čemur pa se ni čuditi. 65 letni možakar brez orožja, s samo gorjico se pač ne more podati v boj s celo družbo morda nevarnih zločincev. Vendar pa so se vlomilci čutili nesigurne ter so brez plena izginili v temni noči.

Pred sarajevskim sodiščem se je te dni vršila razprava proti dijaku IV. razreda gimnazije Miloradu Bilčarju, ki je dne 9. junija dopoldne z nožem navlil na profesorja Boška Petrovića in ga sunil v hrbet. Pri razpravi se je dijak zagovarjal, da je imel profesor Petrović že več let »piko« nani in ko ga je koncem šolskega leta prosil, naj ga še enkrat vpraša, da popravi slab red, ga je profesor nagnal v klop, iz razburjenja se mu je stemnilo pred oči, izgubil je prisotnost duha in niti zavedel se ni, da je profesorja dejansko napadel. Sodišče je res izreklo oprostilno razsodbo. Državni pravdnik je vložil priziv in zato je Bilčar še nadalje ostal v zaporu.

dizavne reprezentance, v finalu za kraljev pokal med Zagrebom in Beogradom najboljši igralec na terenu. V mestu igra dalje Vidmajer, bivše popularno levo krilo ljubljanske Ilirije.

Viktorija nastopi v Ljubljani s kompiletnim timom: Havranček-Godupski, Grogur-Govedić, Premr, Vorko-Vidmajer, Demerec, Anđelo, Kornfeld, Sikorija. V isti postavi je pred kratkim zmagala nad močno zagrebško Concordijo 4 : 2.

— SK Ilirije nogometna sekcija. Seja načelstva danes, v soboto ob 20.30 v kavarni »Evropa«. Važno! Juniorji igrajo jutri v Domžalah proti »Disku«; sestanek moštva ob 19. na igrišču. — Sestava I. moštva in rezerve za jutrišnji tekmi v članski knjigi. — Načelnik.

— A. S. K. Primorje bi imelo danes in jutri gostovati v Beogradu proti Jugoslaviji in Jedinstvu. Radi nastalega nesporazuma med Jugoslavijo in Jedinstvom, je bila tekma odpovedana, ozir. odložena.

— S. K. Jadran sklicuje za dan 8. septembra ob 9. svoji izredni občini zbor v salsko restavracijo Mrak, Rimska cesta št. 4, z dnevnim redom v smislu št. 39. klubovih pravil. Eventualne samostojne predloge je javiti v smislu št. 42 klubovih pravil osem dni pred občinskim zborom upravnemu odboru. Ker je občini zbor z ozirom na predstojajočo prvenstveno sezono izredne važnosti, opozarjamo članstvo že sedaj, da se istega polnoštevilno udeleži. Ako ob dohodni uri občini zbor v smislu št. 41 klubovih pravil, ne bi bil sklepčen, se vsi pol ure pozneje brez oziroma na število navzočih članov. — Odbor.

— Gradnjaški odstopi. Jutri v Celju s sledečim moštvom: Mihelič, Šifer, Aril, Ivančič, Korosec, Galovič, Igrački, Mantier, Stampfl, Bobnar II., Arnold, Novak.

— Motoklub »Slovenija«. Vsi funkcijonarji, ki sodelujejo pri klubski kvalitetni vožnji, naj se udeležijo zadnjega sestanka, ki se vrši danes ob 6. zvečer v klubovnem lokalu pri Mikliču. Vozači, ki se še niso

minih iz otroških let je vedno ljubila ta dan in pričakovala od njega nečesa srečno-divnega. Mož ji je položil zjutraj, ko je odhajal po urnih opravkih v mesto, na nočno omarico šušlo s prekrasnimi uhani in to darilo jo je še bolj veselilo.

Po moževem odhodu je ostale popolnoma sama. Njen neoznjeni brat Nikolaj, pomočnik državnega pravdnika, ki je stanoval običajno pri njih, se je odpeljal v mesto na sodišče. — Mož je obljubil pripeljati h kosilu samo nekaj ožjih prijateljev. K arši je bil njen god ob času, ko sta bivala z možem na počitnicah. V mestu bi bilo treba prirediti paradno kosilo ali pa celo bal, tu na letovišču se je pa moglo opraviti to z minimalnimi stroški. Knez Šein je živel namreč kljub svoji uglednemu položaju v družbi, a morda baš radi tega položaja zelo skromno. Ogromno rodbinsko imetje so njegovi predniki večinoma zapravili in tako je bilo treba živeti preko sredstev. Knežinja Vera, čije strašno ljubezen do moža se je bilo že davno spremenila v čustvo dobrega, zvestega, resničnega prijatelja, si je prizadevala na vse pomagati možu, da prepreči popolni polom. Neopazeno se je v marsičem omejila in štedila v gospodinjstvu, kar se je dalo.

prijavili, se postavljajo, da to stori šimpre. Prijave se sprejemajo do 6. zvečer pri Mikliču. Darila so sestavljena v lokali pri Mikliču. — Odbor.

— Jesenske kolesarske dirke »Sava« v Ljubljani so vrše v nedeljo 3. septembra na progi Šiška-Tržič in nazaj. Začetek ob 13.30, zbirališče na St. Jakobskem trgu ob 13.30, nato skupen odhod s godbo. Tekmuje se v naslednjih skupinah: društvena glavna dirka s težkimi in lahkimi kolesi, društveni dirki »Zarja« in »Sora«, vse na gori menovani progi; dirka novincev na progi Šiška-Kranj in nazaj, senjorji nad 45 let, dame in invalidi, vsi na progi 2 km. — Jutri, v nedeljo, priredi »Sava« društven izlet. Zbirališče ob 13.30 pred Narodnim domom, kjer se doleti tudi cilj.

— Kolesarske dirke za prvenstvo »Slovenije« se vrši jutri v nedeljo na progi Ljubljana-Maribor. Start je v Ljubljani. Dirke se udeležijo elita naših dirkačev: Solar, Hvala, Zanočkar itd.

Sokol

Lužički Srbi i Sokolstvo

Brošurice s tem naslovom, obsegajoče 17 strani, je napisal Vladimir Zmeskal, izdala jo je Česko-lužičko društvo »Adolf Černý« v Prazi. Uvodoma najdemo v knjižici zanimiv pregled zgodovine lužičkih Srbov. »Severno od čeških mej, pri štokovskih gorah, se razprostira področje Gornje in Dolnje Lužice, v katerem prebivajo najmanjši slovanski narod — lužički Srbi. To je edini slovanski narod, ki do sedaj ni dosegel svobode in živi pod težkim nemškim jarmom. Lužički Srbi, okoli 200.000 duš, so se obdržali kot ostanek nekdanje velike in močne severozapadne slovanske oblasti, poleg letnične in češkoslovanske veje. Zgodovina lužičkih Srbov predstavlja od svojega početka stalen boj med Slovanskim in Germanstvom, boj na življenje in smrt proti močnejšemu neprijatelju.

Skoro do X. stoletja so živeli lužički Srbi v miru svoje posebno slovansko življenje. Zatem so jih začeli napadati Nemci, oni so se branili proti nemškemu napadu, a so končno v XII. stoletju podlegli nemški premoči. Vsišli so jim krščanstvo in jih vržili v okrutno suženjstvo. Nemci so sistematično in svestno svojega cilja geranizirali zemljo lužičkih Srbov. Razdvojili so jih na jugu z nemškim pasom od Čehov in na vzhodu in severu od slovanske Šlezije in Poljske. To ni mogla prepričati niti kratka zaščita Poljske pod Boleslavom Hrabrim, niti prehodna priključitev Lužice češki državi od l. 1319. do l. 1635. Po bitki na Běligrati je bila Lužica oddvojena od Češke in priključena Saski...

Zgodovinskemu pregledu sledi v tej brošurici narodno, kulturno, gospodarsko in obče življenje in delovanje lužičkih Srbov. Ostale strani so posvečene Sokolstvu, ki ima pri nasrednem prebujanju lužičkih Srbov velikih zaslug. ISS je razposlal po več izvodov brošurice svojim župam srom naše domovine, ki naj jih porazdelijo podrejenim društvom.

Učitelj Sokol dobi lepo službo šolskega upravitelja v krasnem obrežnem mestu v Dalmaciji. Telovadec in pevec ima tukaj mnogo hvaležnega dela. Pozivljemo brate, ki čutijo sposobnost in veselje, naj se takoj javijo uredništvu »Sokolskega Glasnika« v Ljubljani pod značko »Učitelj-Dalmacija«.

Razvite prapora Sokola I. v Ljubljani, nameravajo s 5. septembra, se po sklepu društvenega upravnega odbora po vsestranskem razmotrivanju preloži na

poznejši čas. Glavni razlog za to odločitev je v tem, da zbirka za prapor daleko ni dosegla predvidene vsote. Bratom ni stalo, ki ste člani skoro 20 let obstoječega društva, se oproščamo, da se ne moremo na čelu vaših vrst razviti ponosnega simbola sokolskih načel, obenem pa vas pozivljamo, da vztrajate v pomoči, da dogradimo Sokolski Tabor in da šim prele okrasimo njegove prostore z novim društvenim praporom! Odbor.

»Sokol«, list za sokolski naraščaj ima v dvobroju 7.—8. sledečo zanimivo vsebino: Jos. A. Kraljič: Vjerno brati — vjerno buditi (pesem). — I. B.: Brat Karel Vaniček. — Igor Vidic: Dan slovanški (pesem). — Kordik Karel: Iz slovanške Prage. — Nikola Došenović: Velebitul (pesem). — Igor Vidic: Speg nad (pesem). — Osmi vsesokolski zlet v Prazi. I. Kozak: Druge srednjeevropske igre. B.: Nastop sokolske dece. — B.: Tretja predletna nedelja. Hadrudin Čurić, Mostar: Naš put u slatni Pragi na vsesokolski slet. — Nikola Došenović: Sokole! (pesem). — Nikola Došenović: Sokole! (pesem). — E. Gangl: Opšta i nacionalna izobrazba. — Ivanko Bendić: Na de Istre. (Igra v stihih). — Dr. Viktor Muić: O našem, što je nakon rata još potrebno: nego bejaše pre. — Dopisi. — Glasnik. Stariš Sokoli, ki imate svoje dece v sokolskem naraščaju, naročite jo na odlični mladinski sokolski list »Sokol«. Izhaja vsak mesec ter stane za vse leto 18 Din. — Uprava je v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

Pričetek šolskega leta

Na Državni dvorazredni trgovski šoli v Ljubljani bodo ponavljalni in dodatni izpiti 9., 10. in 11. sept. Ure za posamezne predmete bodo razglašene na deski pred ravnateljsko pisarno. Šolsko leto 1926-27 se prične 18. sept. s v. maso ob 9. uri v križevniški cerkvi. Po službi boji se zbero učenci in učence v svojih razredih. Redni pouk se prične 14. sept. ob 8. uri. Tisti učenci ali učenke, ki bi ne prišli 13. sept. v šolo, se smatra za izstopivšega (o) in se bo sprejelo na njegovo (no) mesto drugega (go). Naknadno vpisovanje v I. deski in v II. letnik se bo vršilo 11. sept. ob 9. uri. Sprejemni izpit za Iste, ki so se prijavili iz mešanske šole za I. letnik, pa izpita še niso delali, bo 11. sept. ob 10. uri dop. Ako ostane kakšen prostor v I. deski ali deliktem letniku prazen, bo naknadno vpisovanje in polaganje sprejemnega izpita 14. sept. ob 10.

Pričetek šolskega leta na Tehniški srednji šoli v Ljubljani je za nekaj dni preložen. Ponavljalni izpiti se vrše 6., 7. in 8. septembra. Vpisovanje v prve letnike vseh oddelkov se zaključuje v četrtak 8. septembra dopoldne. Vpisovanje v ostale letnike vseh oddelkov se vrši v petek 10. septembra dopoldne. 11. septembra dopoldne ob 9. uri se morajo vsi učenci zbrati v učilnicah. Redni pouk se prične v ponedeljek 13. septembra ob 8. uri.

Drž. deska in dekliska mešč. šola na Jesenah ima šolsko maso v soboto dne 4. sept., redni pouk prične v ponedeljek, dne 6. septembra in ne 2. septembra, kakor je bila prvotno objavljeno. — Šolsko vodstvo.

Pouk na Drž. osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani, se začne v torek 14. septembra. Nekaj rednih gojnek se sprejme in se lahko vpišejo dne 11. in 13. septembra 1926.

Drž. žensko učiteljsko v Ljubljani, Slovenska služba božja, ki je za vse učenke in gojanke obvezna, je v nedeljo, dne 5. septembra v cerkvi Srca Jezusovega, in ne kakor je bilo pomotoma javljeno v soboto, 4. sept.

Slovenska otvoritev trgovske akademije v Mariboru. Dosedanja dvorazredna trgovska šola je a kraljevim ukazom spremenjena v trgovsko akademijo. V trgovskih krogih je ta vest vzbudila največjo zadovoljstvo, kor peateja Maribor kot obmejno me-

sto važen izvozni center, ki bo potreboval strokovno izobražene moči. I. letnik se bo otvoril v ponedeljek dne 6. septembra na slovesen način ob prisotnosti zastopnikov občine, oblasti, trgovskih in drugih gospodarskih korporacij. Vpisovanje se vrši te dni.

Na I. državni dekliski meščanski šoli v Ljubljani (Sv. Jakobu) bodo ponavljalni izpiti dne 30. t. in., v torek 31. t. m. pa izpiti privatistinj. Vpisovanje bo za vse razrede 1. in 2. septembra. Slovenska služba božja, h kateri morajo priti vse učenke, je v soboto ob 8. v stolni cerkvi. — V ponedeljek 6. septembra ob 8. se prične redni pouk.

Masna deska in dekliska osnovna šola v Celju. Vpisovanje na obeh šolah se vrši še na dan 1. septembra od 9. do 12. dopoldne za one šoloborne otroke, ki se do sedaj še niso vpisali v prvi razred, kakor tudi za višje razrede. Redni pouk se prične dne 3. septembra ob 8. uri.

Drž. strokovna šola za puškarstvo v Kranju. Vpisovanje učencev v I. letnik, kakor tudi dosedanjih učencev v II. III. in IV. letnik se vrši 2. septembra od 8. do 12. v ravnateljski pisarni zavoda, dne 3. septembra ob 8. pa se vršijo sprejemni izpiti. — Pouk se prične v ponedeljek 6. septembra.

Beleznica

KOLEDAR.

Danes: 28. avgusta 1926; katoličani: Avgust; pravoslavni: 15. avgusta, Velika Gospojina; muslimani: 18. sajferja 1345; židje: 18. elula 5686.

Jutri: 29. avgusta 1926; katoličani: Obč. glavljenje Janeza Krstnika; pravoslavni: 16. avgusta, Zoran; muslimani: 19. sajferja 1345; židje: 18. elula 5686.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Metica: »Njena romantična noč«; Ljubljanski dvor: »Čarobni Orient«.

JUTRIŠNJE PRIREDITVE.

Kino Metica: »Njena romantična noč«; Ljubljanski dvor: »Biscotti, ponarejevalec frankov«.

Nogometna tekma Ilirija — Viktorija ob 17. na igrišču Ilirija.

Kolesarska dirka za prvenstvo Slovenije na progi Ljubljana-Maribor. Start ob 6. zjutraj v Ljubljani.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Bahovec, Jurčičev trg; Ustar, Sv. Petra cesta; Jošt, Celovska cesta.

Solnce zaide danes ob 18.46, vzhaj. jutri ob 5.17 in zaide ob 18.44.

Mesec vzhaj. danes ob 22.23 in zaide ob 12.17.

Ah ta „nadležnost“!

Romanja aktov po naših uradih je — poglavlje zasel Kar cele romane bi lahko napisal, omenimo pa le drastično usodo neke vloge, opremljena z vsemi avtentičnimi in uradnimi dokumenti, da se prošnje vstajajo leta v službeni.

Pristojna oblast v Ljubljani je prosila, čemo vlogo poslala v Beograd na pravno ministrstvo s suhoparno uradno pripombo: su poslovanje.

Vloga je srečno prispela v Beograd, naravno najprej v oboje oddelku svetnega ministrstva. To oddelku je po daljšem času izročilo vlogo računskemu oddelku ministrstva s pristavkom: su nadležnost! Hm! Računski oddelku jo je kratkoročno izročil svojemu tovarišu pod isto streho — statističnemu oddelku, ta oddelku za srednješkolsko nastavo — u nadležnost! Ta naziv tovarišu »občemu« s pristavkom: su nadležnost ministrstva finance!

V finančnem ministrstvu je vloga blagohotno sprejel in zabeležil gospod »obč«, ki jo je pognal v nadležnost direktorja državnega računovodstva, ki je predvredno razsodilo, da naj vloga potuje u nadležnost ministrstva vojske in mornarice. Tu jo je sprejel »obč«, ki ji je dal markirto do generalštabnega oddelka, ta dalje v ekonomski oddelku. Še ni bil konec potovanja nesrečne vloge! Ekonomski naziv do »občega« vojnega ministrstva in ta ponovno na prosvetno ministrstvo. Tu so dali vlogi markirto nazaj v Ljubljano do dotične oblasti s pristavkom, da se naj vloga izreči prošnjo v »nadaljno poslovanje«!

Omeniti moram, da je vloga iz Beograda nazaj v Ljubljano prispela nenavaden hitro — namreč po devetih mesecih. V Ljubljani se se čutili »nadležnost«. Najbrže je srbski službeni izraz »nadležnost« v tooni zvesti s slovensko besedo nadloga.

Sport

Ljubljanska Atena v Splitu

Kakor smo na kratko poročali je družba ljubljanske Atene povodom proslave 15 letnice episkopske Hajduka gostovala v Splitu proti družini Hajduka in odšla prvi dan premagana z igrišča v razmerju 6:5 (4:1), drugi dan pa je po lepi in napeti borbi zmagala v razmerju 7:6 (2:3). Splitška »Nova« pisarica Atene med drugim:

»Pri gostih je bilo v splošnem opaziti izenačene sile na vseh črtah. Vratarica Cimprmanova ima precej tehnične in lep stil. Rutina in daje velik plus. Branilka Bambergova (2) je še mlada igralka. Zastojala je za svojim vizivljenjem, vendar je zadovoljiva. Njen prvi debit je veslako izvrstno. Sestri Šilfer v krški vrsti sta dobri igralki. Zaprjeta se v najkritičnejših momentih in daje koristne žoge naprej, da je napadu olajšan posel. Najboljša v napadu je bila Zupančičeva. Jantigajeva na centru je dobro delila žoge, in vratarica je čisto občutila ostre strele Zupančičeve in Čerpelove. I. Čerpelova in Zupančičeva sta dobri igralki. Rezultati so regularni.«

Viktorija — Ilirija

V nedeljo 17. — Predtekma Jadran : Ilirija rez. ob 15.30.

SK Ilirija otvori jesensko nogometno sezono v Ljubljani s gostovanjem zagrebški Viktoriji, enega najboljših moštvo, s katerimi momentano razpolaga Zagreb. — Viktorija je na glaslo tehnično odličnega, dobro vigranega, pri tem pa far in discipliniranega moštva. V Viktoriji igra Premr, reprezentančni centerhalf Zagreba in naše

A. I. Kuprin:

Granatna zapestnica

Sredi avgusta, pred mlajem, je nastopil naenkrat neznošno vreme, kakršno je pač samo na severni obali Črnega morja. Včasih je ležala po cele dneve nad zemljo in morjem gosta megla in tedaj je tulila ogromna sirena na morskem svetilniku noč in dan kakor besneči bik. Ali pa je prišil od jutra do večera dež in spremenjal ilovnata pota v splošno gosto blato.

Prebivalci predmestnega morskega letovišča — večinoma Grki in Židi, živahni in dovzetni kakor vsi južni narodi — so se naglo selili nazaj v mesto. Začetkom septembra se je pa vreme naenkrat temeljito spremenilo. Nastalo je prijetno jesensko vreme, nebo je bilo jasno in drevje je tiho izgubljalo svoje orumenelo listje.

Knežinja Vera Nikolajevna Šeina, žena odličnega plemiča, ni mogla zapustiti vile, ker hiša v mestu še ni bila popravljena in urejena za zimo. In zdaj se je zelo veselila krasnega jesenskega vremena, tišine, samote, čistega zraka, čebljanja, lastov na brzjavah, nih žicah in nežnega jesenskega vetriča, ki je pihljal od morja.

Poleg tega je bil danes njen god — 17. septembra. Po mlilih, devnih spor-

minih iz otroških let je vedno ljubila ta dan in pričakovala od njega nečesa srečno-divnega. Mož ji je položil zjutraj, ko je odhajal po urnih opravkih v mesto, na nočno omarico šušlo s prekrasnimi uhani in to darilo jo je še bolj veselilo.

Po moževem odhodu je ostale popolnoma sama. Njen neoznjeni brat Nikolaj, pomočnik državnega pravdnika, ki je stanoval običajno pri njih, se je odpeljal v mesto na sodišče. — Mož je obljubil pripeljati h kosilu samo nekaj ožjih prijateljev. K arši je bil njen god ob času, ko sta bivala z možem na počitnicah. V mestu bi bilo treba prirediti paradno kosilo ali pa celo bal, tu na letovišču se je pa moglo opraviti to z minimalnimi stroški. Knez Šein je živel namreč kljub svoji uglednemu položaju v družbi, a morda baš radi tega položaja zelo skromno. Ogromno rodbinsko imetje so njegovi predniki večinoma zapravili in tako je bilo treba živeti preko sredstev. Knežinja Vera, čije strašno ljubezen do moža se je bilo že davno spremenila v čustvo dobrega, zvestega, resničnega prijatelja, si je prizadevala na vse pomagati možu, da prepreči popolni polom. Neopazeno se je v marsičem omejila in štedila v gospodinjstvu, kar se je dalo.

Zdaj je hodila po vrtu in previdno strigla s škarijami rože, da bi mogla okrasiti pri obedu mizo. Naenkrat je začula na cesti blizu vile avtomobil. Blizala se je njena sestra — Ana Nikolajevna Frisace, ki je že zjutraj telefonirala, da pride pomagat sestri pri gospodinjstvu in sprejemanju gostov. Vera ji je hitela naproti. Sestri sta se radostno poljubili. Že od mladih nog sta bili najboljši prijateljici. Po zunanjosti si nista bili prav nič podobni. Starejša, Vera, je bila po svoji elastični postavi nežnej, toda hladnem in dostojanstvenem obrazu in krasnih, dasi dokaj velikih rokah podobna materi — krasotici Angležinji. Mlajša — Ana — je pa podedovala mongolsko kri od očeta, tatarskega kneza, čigar ded se je dal krstiti šele v 19. stoletju in čigar starodavni rod je segal tja do Tamerlana ali Lang-Temira, kakor je nazival njen oče tega velikega krvoločca.

Ana je bila poročena z zelo bogatim in zelo glupim možem, ki je živel brez dela na račun podedovanega imetja. Mož ji je bil skrajno zopern, vendar sta pa imela dvojce dece — dečka in deklisko. Sklenila sta, da otroka bo več imela in res jih ni imela. Vera si je zelo želela otroka in želelo se ji je celo, da bi bilo tem boljša, čim

več bi jih imela, toda usoda ji ni hotela napraviti tega veselja.

— Ah, kako lepo je tu pri vas! Kako lepo! — je vzklila Ana gredeč s sestro po stezici. — Ako je mogoče, posediva malo tu na klopi nad breznom. Saj je davno nisem videla morja. In kako diven zrak je tu — dihaš in kar srce ti poskakuje od veselja. Lani sem odkrila na Krimu nekaj čudovitoga. Ali več, po čem diši morskava med plimo? Pomisli — po razmarinu.

Vera se je prilazno nasmešnila: — Ti si fantazerka.

— Ne, ne. Spominjam se, kako so se mi nekoč smejali, ko sem trdila, da je v mesečini nekaj redečkasti sijaj. Te dni je pa izjavil slikar Borič — tisti, ki slika moj portret, — da se strinja z menoj in da umetniki to že davno vedo.

— Umetnik — tvoja nova simpatija?

— Ti si vedno kaj ismisliš! — se je zasmejala Ana. Za hip sta se zamilili. Globoko doli pod njima je šumelo morje. S klopi se obala ni videla in zato je bil občutek neskončnosti in veličine morske prostranosti še silnejši.

Razumem te, — je dejala starejša sestra zamišljeno. — Toda z menoj je nekako drugače. Kadar po dolgem času zopet zagledam morje, me razburja, raduje in preseneča. Zdi se mi, da vidim prvič ogromno, svečano čudo. Ko se ga na navadim, me duši s svojo ploščato praznoto. Pri pogledu nanj se dolgočasim in zato raje ne gledam na morje.

— Oh, kako sem otročja! Sediva tu in kramljava o prirodi, pri tem sem pa povsem pozabila na moje darilo. Le poglej! Samo bojim se, da ti morda ne bo ugajalo.

Iz ročne torbice je vzela majhen notez v čudoviti vezavi. Platnice so bile iz sinjega žametja, okrašene z zlatimi rezbarijami. Knjižica je visela na tenki zlati veržici, mesto listov je imela slonokoščene ploščice.

— Prekrasno, divno darilo! — je dejala Vera in poljubila sestro. — Hvala ti, kje si dobila tak zaklad?

— Pri nekem starinarju. Saj veš, da rade stikam po starinskem hramu. Odliti sta no veliki kameniti terasi v vilo. Vera je poklicala kubarja in mu naročila, naj se požuri z obedom. Nato sta začeli skupno pogrinjati mizo in jo posipati z jesenskimi cvetjem.

(Dalje prihodnjik.)

Igrisce SK. Ilirije

Otvoritev Jesenske sezone.

Začetek ob 5. uri pop.

Nogometna tekma SK. Viktorija (Zagreb) : SK. Ilirija (Ljubljana) v nedeljo, dne 29. avgusta 1926.

Predigra: SK. JADRAN : SK. ILIRIJA rezerva ob 3:30 popoldne.

Prosveta

Gledališki pregled

V Moskvi bodo igrali jesen dramatizacijo Tolstojevskega romana »Vojna in mir«. — A. Lunčarski, ljudski komisar za prosveto, je izdal svoje zapise iz gledališkega življenja, ki jih je zbiral skoro 20 let. Zbrane bruce, ki so izšle v državni založbi, imajo naslov »Gledališče in revolucija« in »O gledališču«.

Georgijsko gledališče v Tiflisu pripravja za letošnjo sezono zelo pester program ki ga bodo igrali v »Akademičnem narodnem teatru« in v »Rdečem teatru«: »Masse Mensch« (E. Toller), »Spiegelmann« (Werfel), »Roka roko umije« (I. Benavente), »Zahitni mešanec«, »Hamlet«, »Razbojnik« in nekaj domačih revolucionarnih komedij.

Dansko mesto Helsingör slavi letos 500 letnico obstoja. Vsaka ladja, ki je v srednjem veku plula ob njegovi obali, se je morala v helsingörski luki ustaviti in odšteti plovni davek danskemu kralju. Baje je bil slučajno pri taki vožnji na neki ladji tudi Shakespeare, ki je pri tej priliki slisal fabulo o nesrečnem danskem princu in tako koncipiral svojega nesrečnega Hamleta.

V Newyorku bodo letos peli Mascagnijevo opero »Puccini Marata«. — Budimpeštanska univerza je pred kratkim imenovala komponista za častnega doktorja muzike.

Fr. Lehár zlagal opereto, ki bo imela naslov »Friderika« in jo imela za snov Goethejevo razmislečje do gospe Stein. — Opera bo v Gradcu decembra meseca — kakor upajo — zopet začela delovati. — Na Dunaju bo letos vzporedno direktor Jarno E. Kiščovo igrano »Atera pokovnika Reda« in igral v njej naslovno vlogo.

Slovaško narodno gledališče v Bratislavi otvorilo letos z Janáčkovim »Jenušom«. — Praska gledališča bodo igrala to sezono M. Gorkoga »Ponorejeni denar«, Krležino »Golgota«, Andrejevega »Zvezanega Samsona« in »Babilonski stolp« Poljaka Slominskega. — Vinogradiško gledališče je imelo te dni premiero »Gospod ministere«, satiro H. S. Krzyvoszewskega, predsednika društva poljskih dramatikov. — Sicer pa igrajo v Pragi dela: »Faust«, »M. Butterfly«, »Prodanec«, »Moralo G. Dulske«, »Labodje jezero«, »Pegibice«, »R. U. R.«, »Perličarje«, »Cyranus«, »Fidlovačko« in za Jirasekov jubilej »Očeta«.

Osiček je imel te dni premiero komedije »Brezstidnik« (L. Varneil) in Gilbertove operete »Nedolžna Suzana«. — Osijska opereta se pogaja za gostovanje v Beogradu in sicer v etablisanu »Luxor«.

Nove revije

Zdravje. Zdravstveno poučni list, ki izhaja v Ljubljani pod uredništvom dr. Ivo Pirca, šefa higijenskega zavoda v Ljubljani, je ena redkih naših poljudno pisanih revij, posvečenih narodni vzgoji na zdravstvenem polju. List, ki izhaja vsak mesec, pač zasluži večje pozornosti, zlasti s strani onih krogov, ki jim je poverjena vzgoja mladine. Ne smel pa bi manjkati v nobeni hiši, ker vsebuje vsaka številka poleg poljudno pisanih poučnih člankov še celo vrsto dobrih nasvetov, ki jih rabimo v vsakdanjem življenju, da si kolikor mogoče obvarujemo zdravje. Dvojna številka za julij in avgust, ki je izšla pričetkom tega meseca, vsebuje med drugimi tudi sledeče aktualne razprave: Poletje — v naravo! — stud. med. B. Pirca. O dispepsiji in konstipaciji. — Dr. Lojze Breščič. O zobni negi. — Dr. Ivo Pirca. Prva pomoč. — Kako postane bolni. — Naša zdravstvena zakonodaja. — Slabo čtivo. — Narodnina, letno 30 Din. — je tako malenkostna, da jo brez posebnih žrtv zmore vsaka družina. List zlasti še našim čitateljem toplo priporočamo!

Pevee, glasilo Pevske zveze v Sloveniji, prinaša v 7. in 8. številki sledeče razprave: Anton Dolinar: Donesek h glasbeni estetiki. — M. T.: Skrbimo za pevski naračaj. — Ivan Primčič: Moč glasbe. — M. T.: Čemu poročila. — Vestnik poroča o obnem zboru in drugih organizatoričnih

zadevah. Priloga prinaša sledeče kompozicije: Anton Dolinar: Doma. — Anton Svetek: Narodne pesmi. — Anton Svetek: Kuku. — Ivan Ocvirk: Oj, polje razcvetelo. Letna naročnina znaša samo 80 Din. Vseu prijateljem petja list toplo priporočamo! — Srpski Književni Glasnik. Izšla je 8. številka (avgust) te najodličnejše sodobne srbske literarne revije, ki izhaja pod uredništvom Svetislava Petrovića v Beogradu. V tej številki končuje Viktor Car Eminova novela »Karminec«, Pavle Popović objavlja poročilo o mednarodnem dijaškem kongresu, Jovan Jovanović pa razpravlja o zgodovini in vzrokih sarajevske atentata ter navede zanimive podrobnosti, ki so bile doslej deloma še neznane. Zor. Bartelani razmotriva o krizi parlamentarnizma in demokracije v sodobni Evropi. Razprava, ki je ne ujanja aktualnosti, je vseskozi zanimiva in poučna. V književnem pregledu piše urednik o novi ruski literaturi. Gledališki pregled prinaša zanimive razprave o krizah v Franciji, Belgiji in Poljski, zlasti pa je zanimivo in za nas baš sedaj aktualno poročilo v odnosih med veselimi in bolgarji. Ta številka je posebno bogata na aktualnih razpravah in jo prav toplo priporočamo. — Srpski Književni Glasnik se narača v Beogradu, Šopkarska ulica 9 ter stane letno 180 Din. Izhaja dvakrat mesečno. Posamezna številka stane 9 Din.

Savremena općina. Časopis za gospodarsko, socijalno in kulturno povzdigo mesta in obšine. Pod uredništvom dr. Miroslava Stojadinovića je začela letos izhajati v Beogradu lično opremljena revija, ki zasluži dvigovanje zanimanja za javno življenje v občini. Peta številka, ki je izšla te dni, prinaša celo vrsto zanimivih in poučnih razprav o aktualnih občinskih in komunalnih problemih, ki bi jih morali temeljito poznati zlasti vsi občinski odborniki, pa sploh vsi, ki se zanimajo za občinske zadeve. Izmed številnih razprav navajamo le najkrajše: Dr. Stojadinović: Mesto ni vas; Milorad Tomić, načelnik ministrstva financ: Stanje občinskih, okrajnih in državnih doklad. — Dr. Gregorčič: Samouprava in naša davčna obremenitev. — Dr. Prohaska: Občinske kmetke zimske šole. — Dr. Laza Kostić: Mestni statistični uradi. — Izgraditev in ureditev mest. — Dr. Veble: Maribor. — Milorad Tomić: Občinske finance in osnutek zakona o neposrednih davkih. — Inž. P. Komita: Popravila občinskih cest. — Revija v polni meri zasluži podporo vseh občin in bi ne smelo biti občine, in občinskega odbornika, ki bi ne bil naročnik te revije. Celoletna naročnina znaša 200 Din. Naroča se pri upravi v Beogradu, Vasina ulica 21. Naročnina naj se pošlje na čekovni račun št. 53.143 Pošte hranilnice v Beogradu.

Svijet, ilustrirani tedenik, ki izhaja vsak teden enkrat v Zagrebu, spada brez dvoma med naše najboljše ilustracije in čisto zastopa našo državo med številnimi inozemskimi revijami. Zadnja številka (21. tm.) prinaša daljše poročilo o zagrebškem vsebinsko z dobro uspešnimi slikami z razstavišča. Pripovedni del prinaša kraje, zanimive črtice in novele iz domačega življenja. Kopalna sezona, ki je v polnem razmahu, je tudi v tej številki častno zastopana. Poleg dobrih slik z domače obale prinaša tudi zanimive posnetke iz svetovnih kopališč in raznih plavalnih tekem. V natečaju za letošnji decembar sta številka IV. serije otroških slik, med katerimi so zastopani tudi ljubki melodi iz naših krajev. Sportni del prinaša zanimive slike s tekme za kraljev pokal v Ljubljani, kar bo zlasti zanimalo naše sportnike. — Revijo toplo priporočamo. Mesečna naročnina 20 Din. Naroča se pri upravi, Zagreb Preradovičev trg 3.

Stavbno gibanje v Ljubljani

Napredek zidarskih del, ter nova stavbna in uporabna dovoljenja.

Na vojvode Mišiča cesti ometavajo vilo A. Štebija; zgrajba enonadstropne vile dr. Klepeca je pod streho. Ob Domobranski cesti so dogradili enonadstropno hišo, ki je tudi že pod streho. Pri mestni stanovanjski hiši ob Abacjevi cesti (stavbna tvrdka inž. Dukič) so kleti že dograjene in pokrite, zidovje pritličnih prostorov je že visoko pozidano. V Hradeckega vasi je enonadstropna enonastanovniška hiša dograjena in ometana. Pri mestni klavnicni se izvršujejo pri novih poslopih še nekatera zidarska in druga dela.

Nova stavbna dovoljenja je zadnji čas magistrat podelil naslednjim strankam: Tovarnarju Jos. Kuncu in drugu, za adaptacije v četrtim in petem nadstropju stare cukrarnice. Za zgradbo enonadstropnih visokopritličnih hiš v Spodnji Šiški: Lovru Ruparju, Antonu Smucu, Matiju Močniku, Antonu Koviču, Juriju Potočniku, Karlu Engelmanu, Ivanu Mušiču, Mariji Žirovnik, Ernestu Strajnjarju in Ivanu Koviču. Za zgradbo enonadstropnih vil v Linhartovi ulici in ob Robbovi cesti: Mihailu Amonu, dr. Janku Novaku, Viljemu Klenbi, Dragotinu Stručlju in Vardjan Šariču; Rudolfu Saksidi za enonadstropne hiše ob Poljanski cesti, Francetu Kamenšku za enonadstropno hišo v Einspielerjevi ulici, Mariji Pestotnik in inž. J. Guliču za enonadstropno skupno stanovanjsko hišo na Mirju. Prvi delavski pekarni za zgradbo parne pekarnice ob Glinški ulici; Antonu Klunu za enonadstropno vilo na Friškovec; A. Zeschko za skladišče v Metelkovi ulici; naslednikom tvrdke Schumi v Gradski za enonadstropen prizidek tovarn. poslopu na dvorišču; Francu Prešernu in Karlu Cerkveniku za visokopritlični enonastanovniški hiši; Ivanu Pieliku za razširjenje vile na Abacjevi cesti. Privarna »Unione« zgradi nadzidek nad novo varilnico; Franc Jevšnik, Karol Cerkvenik, in Franc Prešeren za zgradbo visokopritličnih enonastanovniških hiš, Ivan Kastelic za napravo nove dvorane; Angrej Čekada za adaptacije v hiši na Sv. Petra cesti; Fran Zupan za zgradbo dvoriščnega stanovanja; gostilničarka Marija Kromar na Sv. Petra cesti za adaptacije (razširjenje) gostiln. prostorov; Anton Valajev za prizidek pri svoji hiši na Slovenski cesti; Jernej Novak za prizidek v pritličju hiše v Einspielerjevi ulici; Josip Marčan, mesar za adaptacijo mes. lokala v Wolfovi ulici, Četinovičevi dediči za adaptacijo trgovskih lokalov na Kongresnem trgu; rektorat ljublj. univerze za prizidek in adaptacije v poslopu dr. Oražneve ustanove v Wolfovi ulici; okrožni urad za zavarovanje delavcev za prezidave v hiši Gradščice št. 2.

Uprabno dovoljenje za dograjene hiše odn. vile so dobili: telovadno društvo »Sokole« I. za stanovanja v I. nadstropju in podstrežju »Sok. doma« na Taboru; Marija Schweiger za novo vilo v Sveti ulici; Hugo Schell za vilo v Maurerjevi ulici; Marija Svetel in Simon Gregorčičevi ulici; dr. Al. in Ana Zalekar za novo vilo ob Prisojni ulici; Anton Pleško za novo hišo v Vrtoškovi ulici; Ivan Mušič za visokopritlično hišo na Bičevju; Val. Mozetič za hišo v Starotovi ulici, Alojzij Mavcar za hišo v Trnovem; Fran Fabjan, za adaptiranje trg. lokale na Vodnikovem trgu; Ant. Poganičovič dediči v Spodnji Šiški za adaptiranje lekarniške lokale. Trgovci O. Dobeje na Sv. Jakoba trgu bo dal pritlične prostore v hiši št. 15 Pred škofijo, adaptirati za trgovske lokale; gostilničar Jernej Černe v Dalmatinovi ulici bo dal izvesti v svoji hiši kanalizacijo; Brata Vesel, trgovca v Prešernovi ulici bosta izločbe preuredila in povečala.

Plzensko pivo (U: quell 1842)

Restavracija „HOTEL UNION“
Ljubljana

Danes in vsaki dan sveže pivo
liter po Din 20

K. RIST restavrat

Odklikovanje Ratna spomenika za dobrovoljce

Obl. Savez dobrovoljcev za Slovenijo v Ljubljani sporoča spodaj naštetim tovarišem dobrovoljcem, da naj dvignejo odklikovanje »Ratna spomenika« pri tajniku tov. Velkavriju (Cegnarjeva ulica št. 4, I. nadst. v Ljubljani). Ti tovariši so: Dragotin Fonda, dr. Mirko Kambič, Andrej Rustja, Rudolf Uršič, Josip Samec, Grga Rukonjič, Vinko Rom, Kamilo Firingir, Ignac Bukovec, Rajko Peterlin, Ivan Levstik, Pavle Pavlovič Šura, Vladimir Mišelj, Engelbert Smit, Anton Flander, Stanislav Stanič, dr. Vladimir Grahl, Dragotin Lipajec, Anton Sosti, Jože Cijak, Ivan Gombac, Julij Hmelak, Franjo Savli, Ludovik Jager, Ivan Stres, Anton Starec, Jakob Jakobčič, Anton Medvedšek, Iv. Stergulec, Josip Mihelj, Ciril Schweiger, Ivan Stela, Andrej Kavčič, Karol Cimperman, Karol Miklavčič, Jože Illovar, Ignac Tanko, Avgust Uršič, Ivan Zagorjan, Adolf Huter, Jože Kumar, Jos. Kriskovič, Janko Dojčušek, Juro Dučič, Josko Škof, Friderik Konenik, Fran Kostanjevec, Jože Jančič, Rudolf Šajn, Josip Ota, Lovro Ramovš, Josip Kutar, Ivan Poznik, Jurij Vodušek, Leopold Perlot, Fran Vovk, Janko Kos, Anton Čuden, Tomaž Lapajec, Josip Soban, Grga Zukon. Oni tovariši, ki bivajo v Ljubljani, lahko dvignejo odklikovanje osebno pri

tov. tajniku (med 3. in 4. uro pop.), drugi pa naj mu pošljejo točen naslov in 10 Din za poštno stroške za dostavitev kolajne. Akti s podpisanim reverzom je vrniti takoj po prejemu na Savez dobrovoljcev. Oni tovariši dobrovoljci, ki še nimajo spomenice, a nanjo reflektirajo, naj se javijo Savezu v Ljubljani s potrebnimi podatki. H koncu prosimo dobrovoljce, ki imajo v svojem arhivu kakle slike iz dobrovoljskega življenja, da jih posodijo za nekoliko časa Savezu.

Film

Pri nas in drugod

Po številnih reprizah zadnjih tednov smo imeli te dni, izjemni »Lepo Heleno« popolnoma nov, izbran repertoar. Prevladovali so filmi ameriške proveniencije in sicer je predvajal »Dvor« enega »Matica« pa dva. Posebno privlačnost je tvoril veliki socialni in »antimemorani« film »V krempuljih prostitucije«, ki ga ej ob zaključku preteklega in začetku tekočega tedna predvajal »Dvor«. Film je bil več dni razprodan. Matica, ki je nedavno uvedla filme s krasno dresiranim belcem Silver Kingom, je ta teden tudi predvajala enega pod naslovom »Quemados«. Film je bil poln vrtolomnih, tipičnih senzacij, končal pa je precej frapantno. Dalje so predvajali v Matici novi ameriški šlager »Pot k mladosti« z Menjoujem v glavni vlogi, v »Dvoru« repertoar klasičnega dela »Lepa Helena«, sedaj pa predvaja Matica film »Njena romantična noč« (Constance Talmadge, Ronald Corman) v Dvoru pa vrte film »Čarobni Orient«. V prihodnji sezoni se nam obzira cela serija epohalnih filmskih učinkovitosti.

V Zagrebu so igrali: »Opasna leta«, »Človek, ki ga preganja žena«, »Današnja dekleta«, »Cirkus Romanelli«, »Prihod Amnion«, »Zaljubljeni princ«, »V divji puščini«, »Vražica«, »Človek s planine« itd.

V Mariboru so igrali: »Drama žene, zapuščen od moža«, »Ujetnik od Zende«, »Popolneno zlato«, »Priказen v Moulin Rouge« »Ljubljene Pariza« itd.

Na Dunaju so igrali med drugim: »Konduktor 1492«, »Pozor, lavina!«, »Močvirje in morala«, »Princ legenda«, »Žene, ki se morajo odpovedati«, »Krvava nedelja«, »Nočna cvetka«, »Njegovo Veličanstvo Douglas«, »Miss Carleton«, »Kolumb II.« itd.

Novi filmi

Friderik Zelnik posnema film po slovi ti Gerhart Hauptmannovi drami »Tkalci«. Film bo baje gotov še v letošnji sezoni. Tudi pri nas popularno Anzenbergerjevo žalostno »Krivoprisodnik« filma v Berlinu nemška tvrdka Hegewald, v Pragi pa dogetavljajo češki film po Langerjevi igri »Kamela skozi uho šivance«. Glavno vlogo igra češka Mary Pickford, mlada in lepa Any Ondra.

Cecil de Mille, ki se je pripravil, da posname grandiozen biblijski film »Svetovni potop«, je svojo namero oložil in se lotil drugega biblijskega filma »Kralj kraljev«. Delo bo obravnavalo Kristusovo življenje in bo baje največje od vseh dosedanjih zgodovinskih filmov. Zgotovljeno bo do pomladi; stroški so »oračani« na 70 milijonov dolarjev.

»Neznani lunak« je naslov »sentimentalno« patriotičnemu ameriškega filma, ki ga baš sedaj z ogromnim uspehom predvajajo v večjih ameriških mestih. Film pride tudi v Evropo, vendar pa je dvomljivo, ali bo tudi pri nas tako ugajal. Newyorški ghetto, t. j. židovski del mesta, tvori okvir za novi film »Lutke«, ki ga je ravnokar dovršil Milton Sills. Ta igra tudi moško glavno vlogo, njegova partnerica pa je Gertruda Olmsted, ki si je dobila že dobro ime kot soigralka Rudolfa Valentina.

Metro Goldwyn posnema propagandni film »Mi mladi mornarji«. Za film je dala ameriška vojna mornarica na razpolago vse svoje institucije, tako da bo film s te strani morda bolj zanimiv, kakor po vsebini, čeprav igra glavno vlogo slavni Ramon Novarro.

Liana Haid je ena onih redkih filmskih veličin, ki je še ostala zvesta nemškemu filmu in je slava in dolžari še niso zvalili v Ameriko. Nemška publika jo zato še prav posebno ceni in slavi, čeprav kot umetnica ni ravno najboljša. Je pa lepa in temperamentna, srednje postave, brineteja z velikimi, črnimi seveda malo šminkanimi očmi. Stara je 29 let, po rodu Dunajčanka, nekdanja pesalka, potem mnogogrede dramska igralka, nato filmska zvezda in v civilu baronica Haymerle.

Radio

Radio na avstrijskih železnica

Nemška Avstrija neumorno stremi za tem, da napravi potovanje po železnica čim udobnejše. Zato z vso silo pospešuje modernizacijo svojih železnic. Po vzgledu Švice so pričeli Avstriji z elektrifikacijo železnic, sedaj pa namerava uprava zveznih železnic uvesti tudi radio na vlakih. Tozadevni poizkusi se že dle časa vrše na progi Dunaj - Inomost. V železniškem kupetu je montiran sedemcevni Ultradyne aparat. Prvotni poizkusi, ki naj dokažejo praktičnost uvedbe radia na železnica, so se deloma izjalovili, ker so nastale razne težave v sprejemanju. Motenja je povzročil dinam, ki je montiran pod vagoni in svrhu razsvetljave. Čim so bili odpravljani ti nedostaki, pa je bil dosežen popoln uspeh. Sprejemanje je sedaj nemoteno. Na progi Solnograd - Admont - Gstatteboden se dobro čujejo radio - koncerti oddajnih postaj iz Rima, Stuttgarta, Vratislave in celo iz Anglije.

Oddaje je bilo dobro čuti tako potni naglavnih slušalk, kakor tudi potom zvočnika. Ker so se poskusi obnesli, namerava uprava avstrijskih železnic splošno uvesti to modernizacijo že s 1. septembrom. Prva poiskusna vožnja za novinarje bo na progi Dunaj - Gradec prihodnji četrtek.

Radio v službi policije

Radio zavzema, kakor nekoč avtomobil, v javnem življenju vedno važnejše mesto. Danes radio ni samo v službi tiska, denarnih zavodov in koncertnih agentur, temveč se ga z velikim uspehom poslužuje tudi policija. Dunajski listi poročajo o dveh zanimivih slučajih, pri katerih se je dunajska policija uspešno posluževala radia.

V prvem slučaju gre za tatvino avtomobila. V eni najpomembnejši ulici je v prvih večernih urah izgubil luksuzni osebni avto. Poleg telefoničnih obvestil okoliških policijskih in orožniških postaj se je policija poslužila tudi radia, da pritegne na ta način tudi občinstvo k zasledovanju tatov. Potom dunajske radio - oddajne postaje je bila še istega večera razglašena vest o tatvini z natančnim opisom avtomobila. Tako so istočasno zvedeli za tatvino ne samo dunajski radio - poslušalci, ampak po vsej državi in v inozemstvu. Še isto noč so bili tatovi v nekem provinčialnem mestu prijeti in izročeni sodišču.

Drugi, nič manj zanimivi slučaj, se je pripetil minulo nedeljo. Na tramvaju se je ponesrečilo neko žilnetno dekle. V vozu ji je nenadoma postalo slabo, radi česar je stopila na srednjo platformo. Tu pa se je zgledila in padla z voza. Poklicani zdravnik je ugotovil, da si je pretresla možgane. Prepeljali so jo v bolnico. Ker pa se ni zavedla in pri njej niso našli nikakih listin, niso mogli ugotoviti njene identitete. Policija se je tudi v tem slučaju poslužila radia. Z opisom nesreče je objavila še istega večera tudi osebni popis ponesrečene. Na Dunaju, kjer je radio silno razširen, so se kmalu znašli znanci ponesrečene, ki so jo po opisu spoznali in se informirali pri njenih starših, dali je doma. Mati je po opisu takoj sumila, da gre za njeno hčerko in se je v noči podala v označeno bolnico, kjer je res našla svojo ponesrečeno hčerko. Tako se je radio v službi policije sijajno obnesel. Dunajska policija namerava sedaj redno izdajati zvečer nekatere bulletine o dogodkih istega dne, kjer gre ali za nepoiznjene nesreče, večje tatvine itd., kjer lahko sodelovanje širšega občinstva pripomore k izsleditvi, odnosno razjasnitvi slučajev.

Novi valovi evropskih oddajnih postaj. Po novem načrtu je dodelila mednarodna unija evropskih radio - podjetij evropskim postajam sledeče nove valove: Runaj - Rosenhugel 517,2, Dunaj - Stubenberg 588,2, Berlin I. 483,9, Berlin II. 566, Budimpešta 556,6, Monakov 535,7, Curih 508, Lam 477,2, Eberfeld 468,8, Pariz PTT 447,8, Hamburg 428,6, Rim 422,6, Stockholm 416,7, Bern 411, Frankfurt 394,7, Toulouse 389,6, Oslo 370,4, Gradec 365,8, London 361,4, Kodanj 337, Norimberg 329,7, Lipsko 322,6, Münster 303, Milan 315,8, Draždane 294,1, Zagreb 275,2, Bruselj 265,5, Bukarešta 236,2, Beograd 225,9, m. Češkoslovaške postaje so dobile ekskluzivne valove za Prago 384,9, Brno 411,2, Bratislava 300, za novoprotelirane postaje so rezervirani valovi 400 m za Košice in 573 m za Ušorod. Angleške postaje spremene dolžino oddajnih valov že 15. septembra. Kdaj se spremene v drugih državah, še ni znano.

Lazarone, ki stoji na Ponte della Pieta, gleda pasante in prižvičuje. Kaj? Valencija!

Opoldne in zvečer, vsi in vsak. Pri vsi čerji v gostilni prideta dva, eden z mandolino, drugi s harmoniko — in iz tonov, ki jih oddajajo instrumenti, se čuti, da hočeta zaigrati »valencijo«. A »valencija« je oči vidno kuplet, ki noče v mehove harmonike in ne v strune matindoline. Morda hoče samo tja, kjer so ljudje siti, kjer ni več banalnih potrev življenjskih. Vsaj rodila se je »valencija« mehko postlano.

Ponoči brunda majhna cipica, z velikim glavnikom v glavi valencijo. Valencia, nata tataratata-tata-tata-tata. Glavniki se ji giblje v ritmu.

Zadnji dan! Zadnji dan grem v Padovo. To sem sklenil že, ko sem prišel sem. K svetemu Antonu Padovanskemu. Da se pomeniva in izpravna dolgovca, ki sem jih naredil. Da ne bo zamora. Zdalej sedim v Mestri in čakam na vlak. Od daleč svetijo luči iz Benetk. Koncel Zdal je že spet vso za menoj. Piazza, tihle ulice, solnce in Lido z brezskrbnosti in Alba Basta ... Val VI. ostanete tam med lučmi. Jaz pa, eh kaj, jaz pa odprem novo nepopisano stran v svojem dnevniku.

O. Šest:

Pospravljam kovčeg

(Konec)

To poglavje, bi rekel, da je za dame do petdesetih let. V njem nočem povedati to, da so Benetke mesto vseh nerazumevanj žena, prevaranih soprog in deklet, ki vedo, da so zanje ženi in na Marsu. Za te, ki so polne grenkobe nad tem posvetnim življenjem, povem, da je benetški zrak edino pravi za okrevanje (benetški-benetški). Tem povem, naj za božjo voljo ne jemljejo s seboj črnih očal p. oti solncu, kajti solnce ni tam nič močnejše kakor je naše, in zakaj bi ne gledale oči lepot takšnih, kakršne so. Tudi ozihi črevljev naj ne jemljejo s seboj in ne temnih oblačil. Svetle svile naj si vložijo v kovčeg, da bo svetila po Piazzah, Calch in vseh starodavnih cerkvah. — V cerkvah seveda, v cerkvah morajo imeti vse bešaški šal s seboj, kajti sicer je gorjel »Anathema« — večno prokletstvo! V Benetkah, velecenjene, ne gre iti z golo roko ali izrezanim vratom in cerkev, pa naj je le tako zakotna in magari — prazna. O nel Tam stoji ob vratih mežnar in Vas prestreže, kajti gola roka ali goli vrat, to je smuten greh, in pomislite, za božjo voljo

— greh, pa v cerkvi.

Sicer je res, stari gospodje Tiziano, Tintoretto itd. so naslikali marsikakšno golo pohujšanje, a je reč menda taka, da je pohujšanje na plinu samo na vrat pohujšanje, dočim je ziva roka ali pral celo pohujšanje. Brez očal, a s šalom, to je moj resen nasvet.

Tudi za one do sto let in za one, ki imajo v življenjski bilanči samo razočaranja brez ciljev, so Benetke kot »pravljica Kraljica, odeta v cunjec«. (Primere si nisem izmislil jaz, morda si jo je Zola, morda Machar, morda Mann.) Tam lahko gledajo pogin in propadanje nevidno. A čutno. Kadar sem v teh tihih Benetkah, se spominim na svoje tete, ki so imele nekoč hišo v Križankah in kjer sem bil kot študent na stanovanju. Stric je bil star kapitan, ki se je boril pri Custozzi. Imeli so tam starodavne ure, s školjkami vedlane, ki so zaigrale starinsko melodijo, če so bile pravile. Tam je bilo starih in dragotin celo bogastvo. Tete pa so se nosile vedno črno. Za take in podobne so Benetke tudi odkritje. Tih, nevidno propadanje. Dve srečam, ko stopata iz gondole. Pripeljala je svetla »Venezia« iz Trsta. Z diskretnimi črnimi pajčolani preko obličja. Ne vi-

dim starosti, a prsti govore dovolj jasno, da je mladost že minila. Z rdečim Baderjem v roki stopa mlajša in pove drugi »Das der Dogenpalasta«. In druga molči, samo na rahlo pokima. Kaj misli ... »Da, der Glockenturm«, se čuje hladno, jekleno, kakor »Ti, gospod Bog, zakaj smo same; zakaj so šli od nas oni, ki smo jih imeli rade?« Potem jih izgubim iz oči. Takih in podobnih je tam mnogo.

Kar jih ostene, ko taki, ki hočejo živeti brezskrbno. Vsaj kratke čas živeti sebi, za se biti sam, tudi brez vseh teh svojeverstnih popotnikov. In med nje spadam jaz. In Roderigo Basta, ki ga najdem nekega večera v majhni osteriji. Pravzaprav se piše Würdinger in je Švicar iz Lausanne; zna samo eno besedo italijanski, in ta je »basta«. Zato sem ga krstil drug večer ob mehkem vinu »di Verone« za signora Roderigo Basta, kar mu bo ostalo na večne čase. O polnoči se scatajaja z Basto v slavnem »Cafe Quadrie« pri zvokih »valencije« in pijeja ledeni cafe trappe. Potem plačava in greva na pohod. Saj ni, da bi pravil. V majhnih lokalčkih sede Venezijanci in pijejo vino, okrog njih se plazijo mačke, sedajo na mize in so domače. I midva se deva i midva pijeja vino i k nama sede

mačka. Tako je. Izkušen mož je Basta, glede življenja, glede pijače pa me vtakne z levo roko v žep. Da sem stal ob ranem jutru na Piazzu, da sem gledal, kako padajo zjutraj solnčne luči na prokuracije, to se imam zahvaliti njemu. Ob takih urah gle dajo nebeška čuda samo izbranci božji. Bog te živi, Basta!

V Parizu živi mala pevka, mala šansonetka s črno bufirizuro in je popularna kot Poincare. Mistingetka. Ni več najmlajša, tudi glasu nima, vendar polni Casino de Paris vsak večer. Kompozisti pišejo za njo pesmice, kuplete, potem nje postajajo znameniti, potom Mistingetke z apasko čepico in odlično raščeniimi nogami. Noge, da, te so lepe — najlepše na njej. Vse to povem zato, ker hodi po svetu nekaj, kar se imenuje »valencia«. To je poslednja kreacija. Vsiljiva melodija, odsekana; človek misli, da jo je ujel v uho, jo že ima, pa poizkusi in ne gre. V noči se zbudim in v sobi je polno zvokov. Poslušam — valencia. Zdal jo imam, držim jo melodijo Mistingete, ljubljenske Parizanov, a v jutru, ko vstajam, je odšla. Zjutraj, ko zajtrkujem, igra majhen orkester »valencije«. Mulari, ki se klati na okrog, prodaja časopise in nobira čike, poleg živjiga »valencije«.

Skivnost črne žene

je naslov senzacionalnega romana.
ki začne v kratkem izhajati
v SLOVENSKEM NARODU

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 28. avgusta 1926.

— **Avdijske na Bledu.** Novega predsednika beogradske občine dr. Kosto Kumandija in podpredsednika dr. Kosto Jovanovića je kralj včeraj sprejel v avdijski. Bila sta tudi pri večerji na dvoru. Predsednik in podpredsednik se danes odpeljeta v Zagreb, kjer si ogledata tamšnjo mestno upravo.

— **Narodno priznanje za domovino za slušnike.** Predsednik stalnega odbora za izvršitev zakona glede narodnega priznanja za domovino zaslužnikov, general Dušan Stefanović se je povrnil iz toplice v Beograd. Od prihodnjega tedna dalje bo odbor imel redne seje, na katerih bo določil program za prenos zemeljskih ostankov v inozemstvu umrlih zaslužnikov.

— **Ukaz prosvetnega ministrstva.** Iz prosvetnega ministrstva so bili odposlani na Bled kralju v podpis mnogi ukazi, med drugimi tudi ukazi glede zatvoritve šol, ki izkazujejo premalo število učencev, odnosno glede otvoritve novih potrebnih šol.

— **Učiteljski dopolnilni izpiti.** Po sklepu prosvetnega ministra se vrše od 22. do 30. septembra v Beogradu dopolnilni izpiti iz nacionalne skupine šolskih predmetov za vse one učitelje in učiteljice, ki so končali šole v inozemstvu in ne pri nas.

— **Z ljubljanske univerze.** Rektorat ljubljanske univerze razpisuje mesto asistenta pri etnologiji za civilno in kazensko pravo na juridični fakulteti. Prošnje do 30. septembra t. l. na rektoriju ljubljanske univerze. — Na univerzi so se pričele izplačevati štipendije za mesec julij. Za avgust se prično izplačevati prihodnji teden. Za mesec marec do julija zastale štipendije se najbrže izplačajo pozneje.

— **Odlikovanje prosvetnih delavcev.** Odlikovani so: z redom sv. Save IV. stopnje profesor moškega učiteljskega v Mariboru Hinko Družević, šolski nadzornik v pok. v Ljubljani Matko Kante, profesor učiteljskega v Ljubljani v pok. Josip Pavlič in ravnatelj višjih ljudskih šol ter zavoda za gluhozorne v Zagrebu Josip Medved; z redom sv. Save V. stopnje šolski nadzornik v Mariboru Ivan Tomažič, srečki šolski nadzornik v Ljutomeru Fran Korbaš, šolski upravitelj v pok. v St. Jurju pri Celju Anton Sivko, šolski upravitelj v pok. v Smartnem pri Kranju Fran Rojina, šolska upravitelja v pok. v Kranju Ivana Miklavčič, vpokojeni učitelj v Ormožu Domijan Serafin, šolski upravitelj v Ormožu Adolf Rozina in šolski upravitelj v Studenčih pri Mariboru Anton Hren.

— **Slovensko planinsko društvo** vabi svoje člane na planinski dan 4. in 5. septembra 1926 v hotelu Zlatorog ob Bohinjskem jezeru. Informacije glede polovične vožnje v društveni pisarni, Selenburgova ulica 7, II. nadst.

— **Elektrifikacija Prekmurja** in spodnjega Ptujkega polja. Med falsko elektrarno in prizadetimi občinami v okrajih Ormož, Središče, Ljutomer in celim Prekmurju je bila sklenjena pogodba glede elektrifikacije. Ker so se pojavili v zadnjem času nekateri nesporazumi pri posameznih občinah, se je vršila minuli četrtek pri velikem županu konferenca zastopnikov prizadetih občin in zastopnikov falske elektrarne, na kateri se je položaj ponovno proučil in so bila vsa nesoglasja odstranjena, tako da se bo elektrifikacija brezhibno in v najkrajšem času izvedla, kar je za te kraje brezdvomno velikega pomena. Tako bo kmalu vsa mariborska oblast elektrificirana.

— **Poljski državljani, pozor!** Generalni konzulat poljske republike v Zagrebu objavlja, da se morajo vsi moški poljski državljani letnikov 1890 do 1902, ki bivajo v Sloveniji, Dalmaciji, Bosni, Slavoniji in Hrvaški, javiti najkasneje do 15. oktobra t. l. pri imenovanem konzulatu v Zagrebu, Dalmatinska ulica 2/II v svrhu registracije. Kdor se ne more osebno zgledati, naj se javi pisмено. V tem slučaju pa je treba priložiti znanko za odgovor. Istotako se morajo javiti v času od 15. septembra do 15. oktobra t. l. v svrhu registracije vsi mladeniči, ki so letos dovršili 18. leto.

— **Mednarodna razstava psov** v Ljubljani. Vodstvo razstave opozarja vse člane v JKS včlanjenih klubov in vse druge interese, ki nameravajo razstaviti svoje pse, da je vposlati razstavnici pisarni vsled pojavljajočega se pomanjkanja prostora ter za pravočasno objavo v razstavnem katalogu vse prijave najkasneje do 31. avgusta, ker bi se poznejši prijav ne moglo iz tehničnih ozirov več primerno vpoštevati. Na razstavo se sprejemajo psi članov in ne članov z rodovnikom in tudi brez njega. Ustmene in pisne prijave sprejema do 31. avgusta »Razstavna poslovalnica, Ljubljana, Poljska c. 3.« od 9. do 12. in od 15. do 18. ure dnevno.

— **Eno najlepših slovanskih mest** in menda sploh eno najlepših mest Evrope je Praga s svojimi krasnimi zgodovinskimi spomeniki, stavbami in s svojo lepo lego. Prihaja se vam tudi ogledati si jo za časa prihodnjega jesenskega pranskega vzorčnega velesoja, ki se vrši v dneh od 29. avgusta do 8. septembra. Legitimacija za

vstop na Velesojem upravičuje vas poleg tega do znatno znižane vožnje na jugoslovenskih, avstrijskih in češkoslovanskih železnicah. Legitimacije, ki stanejo Din 22.—, dobite lahko pri častnem zastopstvu P.V.V. Konzulatu Češkoslovaške Republike v Ljubljani, na Bregu ter pri trgovski družbi »Vera«, Ljubljana, Aleksandrova cesta 8. Ne oklevajte ter obiščite to prvovrstno gospodarsko prirediteljo, ki vam nudi ob enem možnost ugodnega nakupa raznih vrst blaga. 824/n

— **Zlatke v Zlatorog-terpentinovem milu** so našli: Marija Tadežič, Ljubljana, Metelkova ul. 2/1, Marija Tomažević, Ljubljana, Glinska ul., Maki Jelenc, Tržič, Marija Jenko, Litija, Marija Vrečkovnik, Gaborje pri Celju, Pepca Teropiš, Češnjača št. 30 pri Nov. Mestu, Alojzij Kraševič, Breg 20 pri Celju, Terezija Laznik, Dol pri Hrašniku, Lea Steipe, Čakovce, Terezija Viher, Maribor, Tezno št. 34, Marija Račič, Zagreb, Trnjanska c. 57, Stevo Posavac, Staniča kot Bječlova, Jelka Kohn, Karlovac, Ana Pulko, Sisak, Ljubica Novak, Kostelj, Pregrada.

— **Pri glavobolu, omotičnosti, šumenju po ušesih, pri motenju spanja, slabovoljnosti, razdražljivosti** sežite takoj po staro preizkušeni grenčici »Franz-Josef«. Poročila višjih zdravnikov po zdraviliščih za črevesne in želodčne bolezni poudarjajo, da je voda Franz-Josef prav izborna učinkovita odvajala. Dobiva se po lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 132-T.

Iz Ljubljane

— **Volilni »manifestacijski«** shod sklicuje za nočjo SLS v hotel Union. Na shodu hočejo protestirati proti stanovsko-gospodarskim kandidatom listam združenih trgovskih gremiljev in obrtnih združenj. Specijalita tega »manifestacijskega« shoda pa je, da se bo vršil za zaprtimi vrati, ker je vstop dovoljen le vabljenim. Vabljeni so seveda pred vsem klerikali, tudi taki, ki niso ne trgovci ne obrtniki, kakor n. pr. funkcionarji Gospodarske zveze, Občalnice ter ljubljanskih in okoliških konzumov, »obrniki« z Rakovnika, funkcionarji radičevskega »Ekonom« itd. Od neklerikalnih obrtnikov in trgovcev so vabljeni le oni, o katerih meni SLS, da se bodo dali zlorabiti kot orodje alene strankarske politike zoper svoje stanovske tovariše in zoper svoje stanovske interese.

— **Spored porotnih obravnav** v jesenskem zasedanju, ki se odpravi v ponedeljek, 13. septembra, obsega do zdaj te razprave: V ponedeljek, 13. septembra se vršita razpravi proti Anli Špilakovi in Angeli Juvancičevi radi hudodelstva goljufije. V torek se vršita zopet dve obravnavi, in sicer proti Antonu Bekšu radi ropu in proti mladi požigalki Mariji Kovačevi. V sredo bo tajna razprava proti Antonu Bankotu radi posilstva in oskrumbe. Razpisanih pa bo še več razprav, ki so že tudi pripravljene.

— **Razstava čevlarskega prikojevalnega tečaja.** V nedeljo dne 29. avgusta t. l. se vrši razstava čevlarskega prikojevalnega tečaja od 8. do 12. dopoldne na IV. mestni osnovni šoli na Prulah v Ljubljani. Tečaj se je vršil pod vodstvom strokovnega učitelja g. J. Steinmana, knjigovodstvo pa je poučeval strokovni učitelj g. A. Fakin. Interesantom ogled razstave priporočamo!

— **Skavti praznujemo letnico** ustanovitve ljubljanskega zmagavega stega dne 29. tm. Ob pol 9. se zberemo na realki, odkoder odkorakamo. V slučaju slabega vremena se vrši slavnost doma na realki. Dolžnost vsakega je, da se udeleži. Paradni kroj!

— **Višavski klub v Ljubljani** sporoča vsem interesantom, da prične s 1. septembrom t. l. novo nižji tečaj Vedovičeve dopisne šole (privatne gimnazije). Isti dan prične tudi univerzalna desetmesečna šola za višjo šensko izobrazbo. O obeh šolah daje informacije klubov tajnik g. Vladimir Kravos, Ljubljana, Narodni dom. Pri pismenih informacijah je priložiti znanko za odgovor.

— **Manjšinska šola za otroce** nemške narodnosti se je preselila z Vrtače v prostore osnovne šole na Čopovi cesti. Jesensko vpisovanje za šol. l. 1926-27 se vrši dne 31. avgusta od 8.—12. v nadstropju.

— **Prememba posesti.** Poročali smo v petkovi številki, da sta hiko Al. Pelca v Kolezijski ulici kupila kanonik Jožef Šiška in A. Peterca. To vest je treba v toliko popraviti, da je hišo kupil posestnik Franc Petca z Dunajske ceste.

— **Pozor! Kam si namenjen v nedeljo, 29. t. m.?** Gotovo ti je znano, da je v Spodnji Šiški komarjeva. No, in gasilno društvo je zredilo dobro pitnega komarja, ki bo nudil izvrstno pečenko na vrtni veselici gasilnega društva na vrtu g. Petra Štefica. Cenjeno občinstvo vladno vabi k mnogobrojnemu obisku odbora.

— **Christofor** nudi savod vpisuje že ves september vsak dan na Domobranski cesti 7. Šolsko leto prične 1. oktobra. — Vpisnina Din 10, mesečna šolnina 100 Din. Dnevni in večerni tečaji. — Revni gojenci dobijo primeren popust. 823-n

— **Benetška noč** priredi gradbeni odsek Rožodolskega doma v nedeljo dne 3. septembra na Strelišču pod Rožnikom. Spored: Godba, ples, kolo, greče, kupleti. Začetek ob 18. uri popoldne. Ob pol 8. uri zvečer benetška razvedijava. Plesi z lampijonkom — konfeti — umetni ogenj. Za slučaj slabega vremena se preloži na sredo dne 8. septembra. 821-n

— **Drobna policijska kronika.** Od večera na danes so varnostni organi prijeli devet oseb ter jih odvedli na policijo. Na Marjincem trgu je bila prijeta radi beračenja srota N. Č., ki ima moža invalida in enega otroka. Med aretacijo se je dogodil obžalovanje vreden incident, za katerega bo odgovarjal najbrže dotični. Štirje mladi in morda v službi še neizveščani organi. — Prijeli so cigana Mate Hudočoviča iz prošle ciganske »dinastije«. — Radi spolne bolezni je bila prijeta neka vlačuga, M. — Dva mladeniča Tonček in Vinko sta bila aretirana radi zapeljavanja k homoseksualnosti, lahkužnika Malka radi tajne prostitucije, neki pomočniki radi kaljenja nočnega miru in Rosa P. radi suma hudodelstva tatvine. — Ponoči je bil poskušen vstop v trafiko Frana Juvana v Kolodvorski ulici. — Policijska kronika beleži dalje dve lanki telesni poškodbi. — Štiri osebe so ovadene radi pasjega kontumacia, 15 radi prestopka cestno-policijskega reda.

— **Težko je biti sodni varuh!** Lastnik tovarne čevljev in gamaš v Zgornji Šiški Ivan Č. je bil postavljen za sodnega varuha Ivanu S., ker je zapravil. To je S-a tako zjezilo, da je včeraj povabil svojega varuha k sebi na stanovanje v Zgornji Šiški. Varuh se je, nič hudega slutnje, vabil odzval in vstopil v varovančev sobo. Tu ga je I. S. začel pretepati in mu prizadejal poškodbe po glavi in životu.

**K čisti obleki
rabite čisto obutev**

Moški 99' - Zenski 65' -

Otroški 49' -

Bata

**K beli obleki
kupite belo obutev**

Moški 99' - Zenski 65' -

Otroški 49' -

Bata

**K platneni obleki
kupite platneno obutev**

Moški 99' - Zenski 65' -

Otroški 49' -

Bata

— **Vreme.** Dne 27. t. m. je ob 21. kazal barometer 766,5, termometer 19,4 stop. C, vlažnost 71 odstotkov. Oblačnost je včeraj dosegla 8. Danes ob 7. jutraj barometer 768, termometer 12,5 stop. C, vlažnost 94 odstotkov. Jutraj jasno. Popoldne barometer 768, termometer 22 stop. C, vlažnost 76 odstotkov. Jasno.

— **Nezreče.** Rahne Alojzij, tesar iz Bukovice pri Vodich na Gorenjskem se je včeraj ponesrečil pri postavljanju podstrešja na neki novi hiši v Šiški. Na glavo mu je padla sekira, ki ga je primerno težko ranila. Prepeljali so ga v splošno bolnico. — Mizerski vajenec Vesel Dominik v Salezjanekem zavodu na Rakovniku, je včeraj na dvorišču med odmorom igral s tovariši nogomet. Pri tem si je zlomil desno nogo. Prepeljali so ga v bolnico.

— **Tapetniško delavnico** je otvoril Ivan Osredkar v Selenburgovi ulici št. 6 (dvorišče) ter se priporoča cenj. občinstvu.

Iz Celja

— **Dijaška kuhinja** se ob začetku šolskega leta zopet obrača na javnost za nadaljnjo podporo. V preteklem letu je prehranjevala dnevno 85 dijakov raznih celjskih šol.

— **Trin red na Celju.** Mestni magistrat je to uvedbo novega trdnega reda za mesto Celje izdal nekatera določila za trg. Ta določila, ki so objavljena v razglasu v »Novi Dobici« in na magistratni deski, morajo vsi stoječniki in drugi prodajalci na trgu strogo upoštevati, ker bi se sicer proti njim kasneje postopalo.

— **Umrla je** v starosti 74 let gospa Neža Raner, ki je bila dolgo vrsto let zaposlena kot maserka v mestnem kopališču. N. v m. p.!

— **Statistika umrlih.** V mesecu juliju je umrlo v Celju skupaj 20 oseb in sicer: 4 v mestu, 15 v javni in 1 v vojaški bolnici.

— **Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Glavnem trgu.

— **Najdeno človeško okostje.** Te dni delajo na dvorišču starega okroglega sodišča kanal. Pri kopanju so našli človeško okostje, ki pa ni popolno. Je nekaj kosti, zlasti željst in ključnice. Okostje, ki je baje staro okrog 70 let, so spravili na pokopališče. Vsekakor je zanimivo, kako je prišlo človeško okostje na dvorišče bivšega samostanskega poslopja.

— **Prvotno zasedanje.** Za zasedanje celjske porote, ki se prične v ponedeljek, so bili razpisani sledeči slušaji: torek 31. avgusta Helena Banovšek (detomor), Marija Judež (detomor), Vinko Zeme (tatvina); sredo 1. septembra: Stanko Praznik (goljufija). Razpisana še nista dva slušaja umora in en slučaj uboja.

— **Lopa za spravljanje mesarskih stojnic** se gradi na Okopih in bo kmalu dograjena.

Iz Maribora

— **Pred razpustom upravnega odbora** Mestne hranilnice mariborske? Po Mariboru so se v zadnjih dneh zopet začele širiti vesti o razpustu upravnega odbora Mestne hranilnice. Znano je, da so se za to svojčas zelo potovali radikali, ki so napeli vse sile, da bi izposlovali razpust in dosegli imenovanje gerenta, seveda iz svoje srede. Imenovali so se že celo kandidati. Po ureditvi in spremembi pravil v smislu sklepa občinskega sveta je stvar utihnila, včeraj pa se je raznesla govorica, da bo imenovan za gerenta minister v p. dr. Kukovec, ki je baje že dobil od merodajne oblasti tozadeven poziv v izjavo, ali sprejme to mesto ali ne. Nekateri govorijo o komisarju, ki pa mora biti uradna oseba, ker pa dr. Kukovec zaenkrat ni in bo torej bržkone šlo za razpust odbora in postavitve gerenta. V radikalnih krogih vlada nadi tega veliko razburjenje, pa tudi v vseh ostalih strankah se ta korak živahno komentira.

— **Za promet zaprtih ulic** ima Maribor vse polno, a tega nikjer ne opazi, ker so vozniki in avtomobilisti za te prepovedi prav malo zmenijo in vozijo, kjer se jim ljubi. Tako so n. pr. Gosposka ulica, Jur-

čičeva ulica in nekatere druge že leta sem zaprte za promet s tovornimi vozili, avtomobili itd. Bodisi, da so tablice, ki oznanjajo prepoved, nabite na nevidnih mestih in s tako malo pisavo, da je daleč sploh ne zapaziš, bodisi, da se vozniki za te prepovedi nič ne zmenijo, se vrši v vseh teh ulicah najhujših promet. Ako že obstojajo prepovedi, naj bi magistrat poskrbel, da se tudi izvajajo. Predvsem pa bi bilo treba namestiti vidne, mednarodnim signalom odgovarjajoče napisne table, ki bodo voznike, zlasti pa avtomobiliste opozarjale na prepoved in jim kazale pravilno smer vožnje.

— **Potreba razširjenja delokroga** mariborske policije. Vlomi v mariborski okolici postajajo v zadnjem času vedno večji, kar kaže na to, da je zopet kak nevaren vlomilec odsedel svojo kazen in uživa zlato svobodo. V četrtih ponoči so obiskali tatovi gostilničarja Senice v Studenčih pri Mariboru in mu odnesli razne jestvine, butiljke, cigarete in perilo. Poskušali so vlomiti tudi pri sosedu, kjer pa so jih pregnali. V mestu so vlomi bolj redki. Vlomi v neposredni okolici mesta govorijo ponovno zato, da bo treba delokrog policijskega komisarijata razširiti tudi na vse predmestne občine. Često se dogaja, da bas v teh predmestjih, ki se neposredno drže mesta, skrivajo najnevarnejši zločinci, a policija jim ne more do živga, ker ne sme preko svojega reja, orožništva pa manjka potrebnih pripomočkov in izveščajnih moči. Ze svojčas se je o tem razpravljalo in govorilo o ustanovitvi policijske direkcije v Mariboru, koje delokrog bi obsegal poleg mesta tudi vse okoliške občine. V interesu javne varnosti je, da se merodajni činitelji zavamejo za to, da se ta brezdvomna potreba in koristna preureditev čimprej izvrši.

ZUPNIKI MED SABOJ.

Pred celjskim sodiščem se je moral teden zagovarjati neki župnik iz okolice Celja radi telesne poškodbe svojega tovariša, upokojenega župnika Lavrina, ki je že več let pomagal prejšnjim župnikom v dotični fari. Vsi predniki so žnjim izhajali, sedanj župnik pa se ni mogel sporazumeti z vpojojenim sobratom. Nedavno sta se sprla in v prepiru je župnik starca s pestmi tako obdelal, da se je ta moral zateči k sodišču za pomoč. Župnik je bil obsojen na 300 Dtn globe odnosno tri dni zapore, poškodovanemu pa mora plačati še 400 Din za bolečine in povrniti vse pravne stroške. Med prebivalstvom je škandalozno postopanje župnika vzbudilo upravičeno ogorčenje.

Tragedije, nesreče in zločini po svetu

V smrt radi Rudolfa Valentina. — Hotel je videti železniško nesrečo. — Požar na Dunaju. — Samomor uglednih zdravnikov. — Tragična smrt dveh jetnikov.

Smrt Rudolfa Valentina, ljubljena žena, je zahtevala svojo prvo človeško žrtev. Iz Londona javljajo, da je izvršila samomor popularna 27-letna filmska diva Peggy Scott, Igračka, ki se je zastrupila, je zapustila pismo, v katerem izjavlja, da življenje za njo po smrti Valentina nima nobenega čara več. Scottova se je lansko leto seznanila v Biarritzu z Valentinom in je večkrat z njim plesala. Pri plesu se je smrtno zaljubila v lepega toreatorja, kar je postalo zanj sedaj usodopolno.

Poročali smo pretekli dne o veliki železniški nesreči, ki se je primerila na progi Berlin—Bernan. Osební vlak, prihajajoč iz Berlina je skočil s tira, pri čemur je bilo več oseb ubitih, materijalna škoda pa je bila ogromna. Ker je bilo na železnici zadnje čase odpuščenih več uslužbencev, je vladal upravičen sum, da je bil na vlak izvršen atentat. Policija pa je te dni prejela atentatorja v osebi 15-letnega dečaka Fridricha Bunnja iz Berlina. Deček je priznal, da je zakrivil nesrečo, ker je hotel videti, kako skoči vlak s tira. Ekscentričnega dečka so izročili v poboljševalnico.

V Dortmundu v Nemčiji je v četrtki popoldne treščilo iz višine tisoč metrov na tla pošto letalo, prihajajoče iz Rotterdama. Letalo se je popolnoma razbilo, pilot je bil takoj mrtev, sprenilevalec pa je v bolnici podlegel poškodbam. Nesreče je kriv pilot, ki je izvajal razne atrakcije v zraku.

Na Dunaju je v četrtki popoldne izbruhnil velik požar v trinadstropni tvornici za izdelovanje postelj, Adolf Gans A. G. Požar, ki je divjal polne štiri ure, je popolnoma uničil tovarno. Ogenj je izbruhnil v času, ko je bila tvornica v polnem obratu. Zato je bilo pri požaru ranjenih deset oseb. Škoda je zelo velika, je pa deloma krita zavarovalnico.

Na Semmeringu so v četrtki popoldne našli nekega fanta in neko mladenko s prerezanimi žilami in mlaki krvi. Oba ljubimca, ki sta očividno hotela izvršiti samomor, so prepeljali v bolnico. Gre za 19 letnega Karla Krausa in 17

letno drogistinjo Leopoldino Jelinek, oba z Dunaja. Parček se je v sredo ustavil v hotelu Stephanie, kjer sta oba ljubimca zavžila večjo količino piramidona. Ker to ni učinkovalo, sta si prezevala žile na rokah. Stanje obeh kandidatov smrti je resno.

Strašna smrt je doletela te dni dva kaznjena okrajnega sodišča v Sumburgu na Češkoslovaškem. V jetniških zaporih je nenadoma izbruhnil požar. Kljub vsem naporom gasilcem ni uspelo odpreti celice, v kateri sta se nahajala dva jetnika. Jetničar se je namreč razbeljenega omežila, da sta lahko skozi okno vsrkavala svež zrak. Gasilci so sicer ogenj udušili, ko pa so vdrl v celico, sta bila oba jetnika že mrtva.

V Gradcu je povzročil včeraj ogromno senzacijo samomor zdravnika dr. Johanne Mayrhofer-Grünbühel, hčerke bivšega faldmarsallajntanta Josipa Mayrhoferja. Zdravnica je zavžila večjo količino veronalna in si, čim je čutila njega vpliv, pogrnala kroglo v glavo. Zapustila je tri pisma, eno naslovljeno na roditelje, eno na primarija bolnice dr. Hamburgerja, eno na docenta Bratuschia. Vzrok samomora so bile materijalne neprivilegije. Pokojnica je živela v zdravniških krogih velik sloves in je imela krasno prakso na Švedskem, odkoder pa se je morala kot tuja državljanka izseliti. Toda v domovini ni našla primerenega mesta, da bi uveljavila svoje znanje. Materijalne neprivilegije so tako vplivale na njo, da je v stanju duševne depresije segla po morilnem orodju in storila tragičen konec.

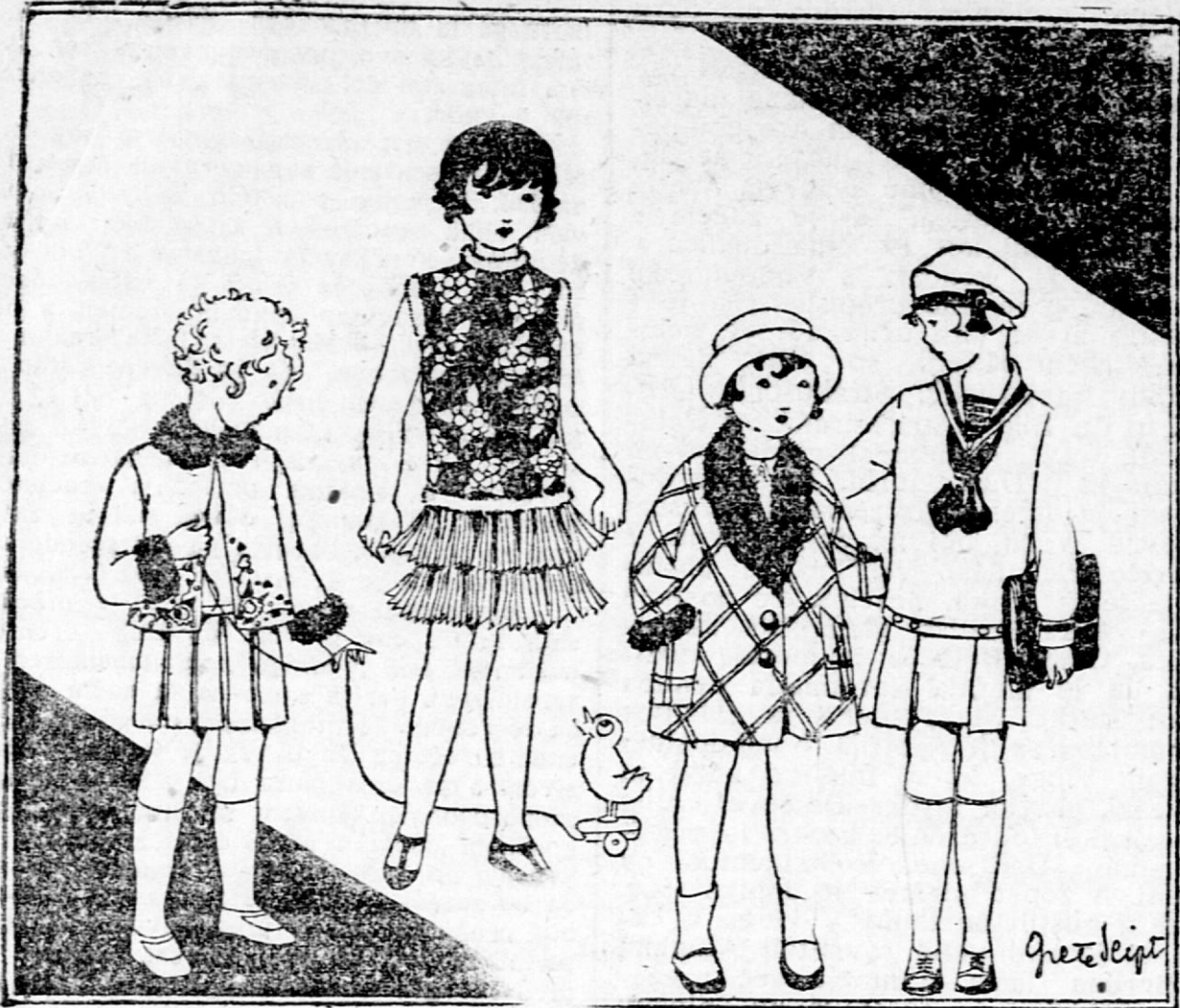
Tudi iz Budimpešte javljajo o sličnem tragičnem slučaju. Z drugega nadstropja svoje vile je skočil na ulico univerzitetni profesor na medicinski fakulteti dr. Edmund Krompecher ter obležal s polomljenimi udi. Prepeljali so ga takoj na kliniko, keir pa je umrl. Vzrok samomora je bila neozdravljiva bolezen. Profesor Krompecher je bil priznan na kapaciteta in je zaslovel zlasti rad svojih študij o raku.

Najlepši človek sveta:

Rudolfo Valentino

Igra v ponedeljek 30. VIII. v svojem najlepšem filmu V kinu

Moda

Ljubke otroške obleke za jesen.

Otroške obleke sicer niso podvržene spremembam modnih kapric, a vendar pa je, da se vsakokratne modne linije odražajo tudi na njih. To velja tako za material kakor za obliko. Seveda je treba paziti, da posnemanje

odrasle mode ne privede do pretiranosti.

Štirje modeli, ki jih prinašamo, so vsi v stilu oblek za odrasle, a kljub temu okusni in ljubki, prav otroški. Namenjeni so za pozno poletje in zgodnjo jesen.

Nenavaden spor med Anglijo in Ameriko

Kje nosijo ženske lažje srajce?

Med Anglijo in Ameriko je izbruhnil nov spor. Sicer ne na diplomatskem polju, vendar pa spor, s katerim se obširno bavi ameriško in angleško časopisje. Med tem, ko mi v Evropi konfiriramo o narodnih manjšinah, o finančnih vprašanjih in političnih krizah, se Amerika prepira z Anglijo o povsem drugih, danes za Američane menda mnogo bolj važnih vprašanjih: Kje nosijo ženske lažje srajce? V Ameriki ali v Angliji?

Kroničar nekega londonskega lista je namreč nedavno trdil, da nosijo ženske v Londonu lažje srajce. To je njegovega ameriškega kolega pri nekem filadelfijskem listu silno razkožilo. Kako si upa danes Evropa, ta obubožana zemlja, ki vsake kvatre prihaja v Ameriko beračit za posojila, trditi, da ima kjerkoli rekord. To je danes predprava Amerike. In to mora veljati tudi na polju ženske mode. In je šel in zapisal: Amerika je lastnica vseh rekordov, torej tudi v modi. Najlažje srajce nosijo ženske v Ameriki, posebno pa v Filadelfiji! Toda Londončanke tudi niso od včeraj in si takega zapostavljanja niso pustile dopasti. In so se postavile: Zahtevale so, da se zmerijo in stehajto njihove srajce, da se vidi, kdo ima prav. Londonski novinarji so tej zahtevi kajpak radi ustregli in so poiskali naprednejše tehnične, prave apotekarske, ki merijo na tisočino grama natančno. Že naslednjega dne so zabeležili londonski listi rezultat tega merjenja:

«Nobena Londončanka ne nosi teže srajce, kot 30 unc,» je stalo črno na belem v modnih rubrikah londonskih dnevnikov.

Filadelfijčani takega poraza niso mogli preboleti. Pa so postavili nov rekord, ki je požagal vse Londončanke:

«Filadelfijske ženske bi pod toliko težo srajčk omagale! Najtežja srajca v Filadelfiji tehtajo mnogo manj kot 30 unc,» so zabrusili po par dneh vsestranskega raziskovanja svojim londonskim konkurentom.

Dama, na potovanju

Vsako večje potovanje je združeno s preglavicami, ki jih dela človeku potovalna obleka in prtljaga. Američanke in Angležinje, ki so znane kot praktične ženske, imajo za potovanje posebne, takozvane mornariške obleke, obstoječe iz volnenega nagubane krila, bluze iz krepdešina, surove svile ali svilenega trikotina, telovnika, ki se zapenja do vratu in je narejen iz istega blaga kakor krilo in končno plašča tudi iz istega blaga kot krilo in telovnik. Za take štiridelne komplete priporočajo letos moda kasha v naravnih barvi. — Prednost te potovalne obleke je v tem, da se lahko prilagodi dama poljubnemu vremenu, ne da bi ji bilo treba vzeti na pot še drugo obleko. Lahko obleče samo krilo in telovnik, ali pa krilo, bluzo in plašč. Ako je hladno,

obleče bluzo, telovnik in plašč. K potovalni obleki spada klobučevnasti klobuček iste barve kot je obleka.

V mednarodnih modnih in turističnih središčih vidimo letos tudi angleške plašče iz dobrega volnenega blaga. Posebno Američanke, Angležinje in Francozinje si brez takega plašča potovanja ne morejo misliti. Potovalni klobuki morajo biti mehki, da se lahko v kovčegu tudi stlačijo. Kot obutev priporočajo moda trpežne in rjave boksčevlje. Važno vlogo igrajo kovčegi, ki morajo biti usnjeni, sicer gledajo uslužbenci boljših hotelov damo po strani. Posebno je treba paziti na ročne kovčege, ki jih nosimo vedno s seboj. Elegantna dama ne nosi nikoli kovčega iz slabega materiala. Ročna torbica naj bo večja, da lahko spravimo v njo tudi manjše toaletne potrebsčine.

Črna zametasta obleka.

Zamet je igral v pretekli zimski sezoni veliko vlogo v toaletni modni dame, za bodočo sezono mu proročajo še večji vpliv. Priporočajo ga zlasti za obleke za male večerne prireditve, za gledališča in koncerte. Pri našemo danes enega najnovejših modelov, na katerem je zlasti zanimiv ovratnik, ki naj zakrije obrti del dečje glavičice. Ker bo črna barva sploh zelo moderna, je ujemno, da bodo izdelovali tudi zametaste obleke predvsem v črnem.

Jesenski klobuki.

Omenili smo že v enem zadnjih člankov, da bo jesenski klobuk višji od dosedanjega, obdržal bo še vedno svojo malo, tesno obliko. Tipičen za novo modo je gornji model v obliki mornariške čepice. Izdelan je iz modrega tafta, garniran z grobim ripsastim trakom.

Klobuk, šal.

Klobuk je v polsportnem stilu in narejen iz filca, svileni, pestri šal je ovit okrog klobuka, nato okrog vratu in se končuje v dolgi pentlji na prsih. Kombinacija učinkuje sveže in mladostno in se lahko nosi i h kostumu i k plašču.

Mali kep.

Kep sicer ni izpodrinil plašča, kakor so nekateri proročovali, vendar pa se je poleg njega v polni meri uveljavil in si priboril ravnopravnost. Moderner bo tudi še v jeseni in to zlasti v kratki obliki, kakoršno predločuje naš model.

Psihologija hribolazcev-plezalcev

Odlična in tudi pri nas popularna francoska revija »L' Illustration« priobčuje zanimivo študijo o turistiki in turistih. Ker je turistika tudi pri nas izredno razširjena in je postala naš pravi narodni sport, bodo originalna izvajanja gotovo zanimala tudi naše čitatelje. Članek se glasi:

Poleti se razdelje ljudje v dve vrsti. Eni od naših sodobnikov si poiščejo mirnih krajev, kjer uživajo brezdelnost in počitek, drugi porabijo prosti poletni čas za junaška in trudapolna dejanja. K tej zadnji vrsti spadajo moški in ženski »frakariji« poslednje mode v naših svetovnih morskih kopališčih in pa mistični in navdušena bitja, ki jih imenujemo hribolazce.

Hribolazstvo je prejšnji psihološka bolezen nego sport. Razmeroma novo je veselje, ki tiči v plezanju na visoke vrhove, v miterizno kraljestvo ledenikov z vrhovi okrog pasu, čez razpoke, ledišča, na gorske vršiče, napredujoč le počasi s cepivom v roki in vsekavanjem stopinj v zmrlji sneg.

Ceprav ima Francija prijeto zadoščenje, da je na njenem ozemlju največja gora Evrope, so vendar tuji prinesli v Chamoin sedaj skupen način v plezanju na Mont Blancov vrh. Švicarji in Nemci so prinesli v to zplemenito borbo z orjakom Alp svojo planinsko dedščino. Oni peljajo z metodo in hladnokrvnostjo brez nepotrebnega bahanja in teatralne domišljavosti. Okoli 1

1840. so se vmešali tudi Angleži in so pretvorili v spore, kar je bilo do tedaj samo fizička vaja. Od takrat imamo prve planinske klube in društva, ki so organizirali in društveno uredili hribolazstvo, iz česar se je rodil pravi planinski duh.

Filozofi se z radovednostjo zanimajo za problem hribolazstva, predvsem plezanja. Oni hočejo naslikati plezalčevu psihologijo: Povej mi, kako plezaš, in povedal ti bom, kateremu narodu pripadaš. Doktor Hug, znani strokovnjak alpinizma, je napravil k temu jako zanimivo študijo, v kateri primerja francoske, nemške, švicarske in angleške turiste-plezalce.

Da dobro razumemo skrivnost hribolazstva, moramo odstraniti vse literarne vplive, ki so nam ga do zdaj popolnoma napačno predstavljali.

Turist-diletant vam bo povedal, da vložil ves svoj trud in klubuje vsem nevarnostim radi tega, da se razveseli, ko pride na težko dostopen kraj, od koder uživa edinstven razgled na svetu, ki ga ne poznajo ljudje, ki se »plazijo« po dolini. Ali bi bil na ta način hribolazec predvsem umetnik in pesnik? Nič ni bolj netočno kakor to! To vprašanje je dobro rešil znani hribolazec Henry ry, duhovnik v Valpeline.

»Zakaj,« pravi on, »plezam na vrh, zares ne vem. Zdi se mi, da plezam zato, ker me veseli; malo mogoče tudi zato, da pomnožim svoje turistovske izkušnje in znanje. Ne plezam zato, da bi užival lep razgled; kadar je človek videl enega v vsej svoji razsežnosti, je videl vse, kajti vsi so več ali manj enaki. Ne plezam radi časti in slave, kajti če bi tudi nihče ne vedel o mojem plezanju, jaz bi plezal vseeno in z istim veseljem. Zdi se mi, da plezam radi plezanja. Kadar dospem na vrh, je moja zadovoljnost ista, če tudi nisem ničesar videl, tudi če sem se mogel ustaviti le za par sekund na cilju in je bilo vreme še tako slabo. Veselje sem imel biti z goro v dotiku, premagal sem oviro, dospel sem, uspel sem. V tem je vse...«

Noben odkritosrčen plezalec ne bo podarjal takozvane estetične opojnosti svojega sporta. Navajen je izvršiti svoje junaške čine v megli in snežnem metehu in ne išče le lepih teras in legega razgleda.

V resnici je plezanje nekaka varnostna zaklopnica mnogih energičnih in samovoljnih temperamentov, ki se ne morejo razviti in pokazati v moderni civilizaciji. To je nekako izločenje odvijne volje in moči. Človek, ki se bori Mont Blancem, da se popne višje nego drugi, sledi notranji potrebi v premaganju ovir in težkoč; čuti potrebo kljubovati nevarnosti in nepoznanimu.

V tem se razlikuje duša plezalčeva od raziskovalčeve. Raziskovalec ima določeno cilj, išče ono, kar je sigurno in kar obstoja, potem ko se je z računom in pametjo prepričal, da ono, kar išče, v resnici obstoja. Plezalec nasprotno nima določenega cilja, najde svoje plačilo v naporu in prizadevanju in je preprosto veselja in strasti od neprilakovanega. Nič ni bolj nesebičnega kakor so njegova dejanja. On zmaga radi zmage. Zanj je to — umetnost za umetnost. On ne glumi ne išče zadoščenja svojemu samoljubju. V naši realistični civilizaciji je plezalec morda zadnji med mistiki. Castiti moramo svečenike te religije navpičnosti (vertikalizma), ki nam odkrivajo vsako poletje največje razodetje človekove življenjske sile.

NOGAVICE

TRADE MARK

z zlatim žigom

ALS

KLJUČ

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

M. Ž. Magog:

Kaseta

»Jaz sem, draga moja,« je zaklical g. Manje, ko je naglo stopil v sosedov vrt. »Nikar se ne dajte motiti, jaz bom že sam poiskal vašega gospodarja. Saj smo sosed in med nama vendar ni treba nikakih ceremonij!«

Tako je on vstopal pri drugih, toda bogvedaj, da bi si bil kdo pri njemu dovolil tak neolikani nastop. Brezobziren in surov, je bil g. Manje eden ene vrste ljudi, ki si znajo povsod ustvariti svoj položaj, ne oziročaj se na druge.

Pri svojem sosedu Pieru Valezu se je on že od nekdaj tako obnašal. Med obema družinama so vladali stari prijateljski odnosi. Kako pa bi se mu tudi mogel zopretavljati ta zakrknjeni samec, ki se je v svojem štiridesetem letu čutil že zelo osamljenega? Manje se je temu že privadil in bil je prepričan, da se je s svojimi redkimi povabi že dovolj oddolžil za številne usluge, ki jih je skoraj vsak dan zahteval od sosedu.

Skoraj bi bil prevrnil služkinjo na stopnicah, in kot strela iz puške, je planil v sobo g. Valeza.

»Dober dan, g. Valez! Klicali ste

me. S čim vam morem biti na uslugo?« Stojčji pri svoji pisalni mizi, je g. Valez ob sosedovem vstopu naglo zaprl talna vrata v zidu, ki jih je zakrivala pisalna miza, katera pa je bila sedaj nekoliko odrinjena od zidu.

Manje je samo za hip videl odprtino, toda njegovo bistro oko je že zapazilo malo, črno lakirano kaseto z zlatimi okovi.

»O ho!« se je pošalil, »torej sem vas iznenadil pri zapiranju vašega tajnega tresora? Toda, ali bi ne bilo umestnejše, da najamete trezov v banki?« Valez se je mrko nasmehnil.

»Nikar ne mislite, da skrivam v tem tresoru morda zlato,« je mirno odvrnil in pomaknil pisalno mizo na običajno mesto.

»To vam pač verjame, kdor hoče!« je nekoliko zavidno pripomnil Manje in se odurno zagrohotal na vse grlo.

Valez je nato okrenil razgovor na druge zadeve.

»Jaz bom nekoliko mesecev odsoten. Ali vam smem poveriti ključke moje hiše in vas prositi, da tu pa tam malo pazite na moj dom? Gospa Manje bo gotovo tako ljubezna in bo vsake kvatre enkrat pogledala, da bo v mojem gospodinjstvu vse v redu.«

»To se razume!« je pristal g. Manje brez pomisleka.

Njemu se je takoj padlo na um, da se bo na ta način lahko okoristil s sadijem, ki baš dozoreva na vrtu, četudi je njegova žena tako bojazljiva, da si niti ne upa pogledati na vrt g. Valeza. Vedel je sicer, da se bo žena temu protivila, toda kot despot in tiran ni trpel, da bi kdor koli kritiziral njegovo početje.

Minulo je mesec dni po tem razgovoru. G. Manje je imel velike skrbi. Blížil se je plačilni dan. Zapadel mu je večji dolg in bila bi mu potrebna večja vsota, da bi se vzdržal nad vodo. Toda njegov kredit je bil že tako izpodkovan, da ni mogel nikjer več dobiti posojila. Po cele dneve je bil doma in s svojim tarnanjem in preklinjanjem presedel svoji ženi.

»O, jaz tepec!« je nenadoma vzkliknil nekega večera. »Saj imam vendar denar kar na razpolago! Že vem, kje ga dobim... V skrivališču prijatelja Valeza!«

»Kaj praviš? Kaj snuješ?!« je prestrašena vzkliknila gospa Manje. »Pravim,« jo je nahrnil gospod Manje, »da je ta tepec pred mano zaprl tajni predal v zidu, v katerem skriva kaseto z vsem svojim premoženjem.«

»Tega si vendar ne boš drznil!...«

»Zakaj neki ne?! Bilo bi pač prenemurno, da bi propadel, če se da z diskretnim posojilom... kajti to je samo posojilo, za katero niti Valezu ni treba vedeti... in s tem se lahko rešim vseh neprilic. Gotovo se mi posreči, da odprem skrivališče... Kar pa se tiče one črne lakirane kasete...«

»Kake črne kasete?« ga je mehanično vprašala žena.

»Da, prilično lepa škatlja... z zlatimi okovi in ključavnico... Njena vsebina brez dvoma odgovarja njeni zunanji opremljeni.«

Hotel je vstati in oditi, toda žena ga je, drhteča po vsem telesu od razburjenja, ustavljala:

»Tega mi ne napraviš!« je zaklicala tako zapovedovalno, da je gospod Manje od začudenja kar okamenel. »To bi bilo nesramno zlorabljanje zaupanja... tatvina... tega ne dopustim!...«

»Tebi je torej ljubše, da bankrotiram!« jo je ježno zavrnil gospod Manje.

»Da!« mu je odločno odvrnila žena. »To bi bilo manj nečastno!...«

»Ti govoriš same neumnosti... nisem tako bedast, da bi te poslušal... misli in govori, kar hočeš... jaz se za to sploh ne brigam. In sedaj grem, da poiščem denar!«

Žena se je blede in prestrašena, drgetajoča po vsem životu, postavila pred njega. Hotel jo je odriniti, toda bila je nenavada trdovratna in presenetljivo odločna:

»Čuj me, kaj ti rečem: če ti napraviš to podlost, me ne najdeš več tu... za teboj odidem tudi jaz... za vedno.«

»Srečno pot!« ji je porglavo odvrnil ter jo odrinil v stran. »S svojimi prihranki ne prideš daleč. A ker nimas niti staršev niti sorodnikov, h katerim bi se zatekla, se boš kmalu zopet vrnila k meni. Če pa ti že ravno ugaja slobodno ti, Češ dvajset minut odhaja ekspresni vlak v Par'z!«

Odšel je. Ni še napravil sto korakov, ko so se hišna vrata, ki jih je on zaprl, naglo odprla in zopet zaprla. Ko se je za hip ozrl, je zapazil v polmrazu svojo ženo, ki je ognjena samo z ruto, odhitela v nasprotno smer.

»Komedija se nadaljuje!« je zamrmral v brk. Še predno dospe do koldvora, se vrne...«

Par minut pozneje je vstopil v Valezov kabinet, odprl pisalno mizo ter skušal odpreti tajno ključavnico, ki jo je kmalu odkril.

»Vsekakor mu moram povzročiti nekoliko škodo. Ne gre drugače,« je

To in ono

Češki Robinson v polarnih krajih

Jan Welzl nadaljuje svoj potopis. — Pri iskalcih zlata in platine. — Prihod ameriških zvezdoslovcev. — Življenje in običaji Eskimov.

Domačini, katerimi sem se takoj po prihodu na otok seznanil in sprijaznil, so me začeli naenkrat gledati po strani. Vzrok je bil slab lov. Divjačina se je namreč ustrašila strela in umaknila v druge kraje. Domačini so začeli grodnjati, češ da kmalu ne bodo imeli kaj jesti. Naposled so energično zahtevali, naj neham streljati. Hočeš nočeš sem se moral ukloniti, sicer bi mi utegnili pokazati moč svojih žilavih pešev.

Spomladi, ko je postalo toplo, so začeli lkalci zlata in platine kopati skale. Platina je zelo draga, pa tudi pridobiva se težko. Kopanje te dragocene kovine je združeno z velikimi moralnimi in gnetnimi žrtvami. Platina leži na zemlji tako, da o žilah prav za prav ne more biti govora. Zlat se pojavja, pa zopet izgine. Komaj je bilo kratke žile konec, so podjetniki delo ustavili in odpeljali delavce tja, kjer so našli nova ležišča. In zopet sem stal sam. S tem se moj položaj ni zboljšal. Izgubil sem zaslužek, pa tudi domačini mi niso zaupali. O tem sem se prepiral takoj drugo leto. Na novobirski otok so prispeli Indijanci. Peli so se z jadrnico na Aljasko, pa jih je zanesel močan severovzhodni veter k nam. Prestajajo jim ni drugega nego prodati svojo kožuho, da bi si mogli kupiti jesti in streliva. Nakupil sem od njih mnogo kože in začel tako trgovino, ki mi je prinašala potem lepe dohodeke. Ko so Eskimi opazili, da so mi Indijanci prodali mnogo dragih in lepih kož, so začeli zopet grodnjati. Da jih potolažim, sem jim obljubil, da odpejemo z Indijanci skupaj na lov v kraje, kjer je mnogo severnih lisic in druge divjadi, da bi mogli tudi oni kaj zaslužiti. Indijanci niso protestirali in tako sem ubral dobre love, natočil na svojo ladjo orožje in živila ter odpeljal k otoku Herschell. Eskimi so natočili svojo robo na sani tako, da smo lahko poslali ladjo nazaj. Kmalom se napotili v gore na lov.

Vreme je bilo izredno lepo. Eskimi in Indijanci so začeli nastavljanje lisicam pasti. Pri tem so bili Indijanci najspretnjeji. Določil sem svojim lovcom poglavarja, napolnil nahrbtnik z živilom in odšel sem dalje v gore, kjer sem hotel iskati dragocene kovine. Našel sem razne rude, drago kamenje, ki sem ga pa moral žal pustiti v gorah, ker nisem imel nosačev. Na povratku sem ustrelil dva orjaska sinamonska medveda. S sanmi sem se potem vrnil na novobirski otok. Eskimi so prišli za menoj šele poleti in pripeljali s seboj mnogo kožuho. Potem so odšli na ribolov, jaz pa sem se pridružil ruskemu kapitanu, ki je nameral loviti kite. To pot smo pluli proti severozapadu tako daleč, da smo se približali krajem, kjer se nakopijo vsako leto ogromne ledene gore. Ruskega kapitana ni toliko zanimal kitolov, kolikor Eskimi, od katerih je hotel kupiti kožuho.

Ločen od kulturnega sveta, sem živel kakor puščavnik. O dogodkih po svetu sem izvedel malo. Med svetovno vojno sem bil daleč na severu, kamor niso segale vesti iz krvavih dogodkov na evropskih bojiščih. Poznam Rolda Amundsen, poročnika Hausena in njegovih sedem mornarjev. L. 1905. je dospel v severovzhodni smeri iz Norveške preko Grenlandije na rtič Peary in otok Herschell. Prezimoval je na otoku Herschell. Spomladi je prispel v Nomo. Med bivanjem na severu sem si ogledal tudi kraje, po katerih je potoval Rasmussen. Njegova pot je stara pot Eskimov in polarnih raziskovalcev, so potovali po onih krajih že pred 100 leti. To je edina pot, ki vodi skozi dolino ledenih skal. Eskimi so edini ljudje, ki poznajo v teh krajih vsa pota. Poleg raziskovalcev sem omenil zato, ker sem se hotel tudi sam lotiti ešičnega posla, pa sem kmalu spoznal, da brez modernih prometnih sredstev potovanje daleč na sever ni mogoče.

L. 1908. so prispeli v Konjuk na Aljasko ameriški astronomi. Slednji sem se mudil z Eskimi tudi jaz na Aljaski. Vodja znanstvene ekspedicije me je prosil, naj mu prisločim na pomoč kot tolmaču v občevar-

govoril sam s seboj. «Je sicer nerodno, ker se bom moral temu bedaku za to še opravičevati!»

Ko se mu je po daljšem trudu posrečilo odpreti predal, je segel z roko v duplino in privlekel na dan malo, črno kaseto, ki jo je položil na pisalno mizo, nad katero je žarela električna svetilka.

Kaseta ni bila zaklenjena in z lahkoto je odprl pokrov. Na vrhu je ležal sveženj pisem, od daleč na prvi pogled povsem podobnih bankovcem. Ko jih je malo bližje ogledal, je besen in razočaran skilil skozi zobe:

«Pisma... sama pisma!»

Ljubavna pisma! Ali se je radi teh pisem izplačalo podati se v tako avanturo, in reskati celo bližje poznanstvo s kazenskim zakonikom? Sedaj je začel tudi razmišljati, kaj poroče Valez, ko se vrne in opazi brez značajno indiskrecijo. Lahko se zgodi, da ga še toži...

«Hm! Če bo delal sitnosti, mu zaupam vsaj, da so ta pisma podpisana.»

Takoj se je prepiral o tem, ne da bi ga vsaj malo pekla vest radi ostudnega dejanja. Pisma so bila podpisana. Toda podpis in rokopiis pisem sta mu iztrgala iz prsi krik besa, presenečenja in tuze...

Pisma so nosila podpis njegove žene, ki je pravkar potovala z ekspresom proti Parizu. In on ni nič več dvomil, da jo bo sosed Pier Valez, zakrknjen samec, sprejel z odprtimi rokami. V divji jezi je zagrabil kaseto, ki mu je prinesla dvojno razočaranje, ter jo tresnil ob tla. Stisnjeno pest je sprožil proti sliki, ki je visela nad pisalno mizo in kot ranjena zver besno zarjul v nočno tišino:

nju z Eskimi, da bi si mogel nabaviti sani in pse, s katerimi bi prepeljal živila in instrumente na sever. Obljubil sem mu, da mu pošljem na pomoč zanesljive domačine, ki mu pokažejo pot. Čez nekaj dni smo se napotili v Rocky Mountains. Tu so ameriški zvezdoslovci postavili svoje teleskope in čakali solnčnega mrka. Lasje so se mi ježili, ko sem videl skozi veliki daljnogled snovanje nebesnih teles. Najlepši je bil solnčni mrk v juniju, ko je mrknilo vsak teden. Za uslugo so dobili Eskimi ostanke živil, ki so jim zadostovali celo leto, meni so pa podarili Američani motorni čoln, ki mi je bil zelo dobrodošel. Ne mine skoraj leto, da bi se ne pojavila na severni Aljaski kakšna znanstvena ekspedicija, toda malokoli si upa daleč od obale. Zadržuje se, da odide človek en kilometer od obale, kjer je led hrupav, pa je izgubljen. V ledu so namreč globoke razpoke in jame tako, da je hoja po njem izključena.

Zanimivo je, kako prebivalci polarnih krajev markirajo pota. Za seboj pušajo odpadke živalskih kož, in sicer tako, da jih polijejo na kosmasti strani z vodo in polže na ledene gore, kjer primrznejo in ostanejo cela leta. Eskimi žive v raznih krajih različno. Od izvira reke sv. Lovrenca žive malone kot belokožci. Pod skalami imajo svoje koče, love ribe in divjačino ter suše meso za zimo. Pozimi se pečajo z rokodelstvom. Čudil sem se, ko sem opazil, da se tudi umivajo in čistijo posodo. V anadirski pokrajini so Eskimi lastniki rudnikov in raznih trgovskih podjetij. Mnogi obvladajo za silo angleščino in ruščino. Ob Beringovi črti žive Eskimi tudi kot belokožci. Imajo pa grdo navado, da mešajo vse jestvine z ribjim oljem, kruha sploh ne poznajo. Moko sicer uvažajo, toda samo za blinice, ki jih peko na ribjem olju. Njihovi čolni so zelo originalni. Delajo jih iz živalskih kož. Za ogrožje jim služijo živalske kosti. Zadnje čase imajo celo motorje na bencin. Ti čolni so tako lahki, da se poglobe v morje s torvorom kvečjemu na 16 centimetrov. Kljub temu se vozijo Eskimi tudi na odprto morje.

Eskimi novobirskih otokov žive večinoma pod zemljo, dočim stanujejo oni dalje proti vzhodu in severu v snežnih votlinah, ki si jih na hitro roko urede, potem pa odidejo dalje, kjer se jim obeta dober lov. Prebivalci najsevernejših krajev žive zelo bedno. Kuhajo vse v umazanih posodah. Vsako jed mešajo z ribjim oljem in smrdljivo živalsko mastjo. Celo čaj in kava, ki so jo kupovali od mene, je smrdela po ribjem olju. Naučil sem jih kuhati čaj, toda vse je bilo zaman. Brez ribjega olja ni šlo. Kako tekne človeku kava ali čaj z ribjim oljem, si lahko mislite. Svoje brlogre ogrevajo pozimi in poleti z malom in lesom, ki ga prinaša morskii tok ob obali iz Sibirije. Na otokih, kjer sem se dolgo mudil, izdelujejo prebivalci orožje, puščice in sulice iz mamutskih kosti. Teh kosti je v skalovju mnogo. Prave vere sploh nimajo. Verujejo tako, kakor jim pride na misel. Njihovo božanstvo ses talno menja.

Polarni Eskimi so pomešani z Ohoti, Korjaki, Indijanci in drugimi plemeni. Ti oni žive v skalah in v snegu. Mnoge njihove navade spominjajo na živali in žalostno je, da drugače sploh ne morejo živeti. Rodbinsko življenje teh nesrečnikov je zelo čudno. Oče se poroči s hčerko, mati vzame za moža sina. Kolibe so zelo tesne, rodinica nima v njih dovolj prostora in zato opravljajo Eskimi vse telesne potrebe javno kakor živali. O umivanju seveda ne more biti govora. Edino njihovo orožje je harpum, s katerim love ribe. Ribje meso zakopavajo pred kolibami, da se na mrazu omeha. Poleg kolibe potrebuje polarni Eskimo še čoln, ki mu pravi kujuk. Čolni so narejeni iz živalskih kož, in sicer tako, da imajo samo na enem koncu odprtino, kamor zleze veslač. Oblike si delajo iz medvedjih, plašče iz lisicjih kož, obleke in čevlje za vožnjo po morju pa iz kitovih svinjarjev. Polarni Eskimi so pogani. Verske obrede opravljajo na grobovih svojih prednikov. Grob skopljejo v snegu tako, da leži mrtvec z obrazom proti severu. Polarni Eskimi običajno ne žive dolgo. Povprečna starost znaša 30 let.

Maroški sultan in francoska vladna kriza

Za časa zadnje francoske vladne krize se je mudil v Parizu maroški sultan Mulaj Jusuf, ki ga je francoska vlada povabila povodom uspešnega zaključka vojne v Maroku, da bi se mu primerno zahvalila za pomoč v borbi proti Ab del Krimovim četam. Maroški guverner Steeg je bil toliko previden, da je pred odhodom opozoril sultana, naj se zahvali francoski vladi za povabilo in sprejem, obenem pa naj prosi za spremljevalce, da se zahvalijo v njegovem imenu osebno ministrskemu predsedniku. Sultan si je pa spota premislil. Sklenil je opraviti vse to sam.

Ko je prispel v Nancy, je stopil pred zbrane francoske dostojanstvenike in spregovoril: «Prosim vas, slavna gospoda, da izrazite ministrskemu predsedniku Briand mojo iskreno zahvalo za... Tu je prekinil ginenega sultana njegov kancelar Sidy Kadur. Sidi ga je skrivaj pod rebra in mu zašepetal: «Herriot!». Sultan je hitro popravi svojo neprostoizvoljeno zmotno in nadaljeval: «...mojo hvaležnost ministrskima predsednikoma Briand in Herriotu.»

Po povratku iz Nancyja se je vrnil s svetčan sprejem v Parizu. Sultan je sklenil nastopiti s popravljanim govorom in že je izgovoril: «Prosim, izrazite v mojem imenu iskreno hvaležnost ministrskima predsednikoma Briand in Herriotu, ko ga je kancelar zopet sunil pod rebra in mu zašepetal: «Poincaré... in seveda tudi ministri

skemu predsedniku Poincaréju!» je dejal presenečeni sultan. Nato se je jezno obrnil k svojemu kancelarju in zamrmral: «Zdaj je pa že dovolj. Nobenih imen se ne bom več učil. Ostali ministrski predsedniki naj mi oproste, ako jih ne navedem po imenih. Seveda velja moja zahvala tudi njim!»

Velika tatvina draguljev

Te dni je bil izvršen v Hodoletci pri Zatu drzen vlom. Vlomljeno je bilo v stanovanje hišnega posestnika Schrauba, ki mu je vlomilec odnesel samih dragocenosti za 24.000 Kč. Vlomilec se je splazil v stanovanje skozi okno. Iz prve sobe je prišel v spalnico, kjer slusčajno ni bilo nikogar. Tu je odprl z dietom umivalnik in pobral iz njega vse dragocenosti, med njimi tudi lesončno ročno blagajno, v kateri je bilo 2700 Kč gotovine. Med dragocenostmi je bila krasna ovratnica, vredna 15.000 Kč, zlata damska ura, posuta z briljanti, zlata moška verižica in dva zlata prstana.

Vlomilec je odnesel iz spalnice tudi vse damsko perilo. Ko je svoj posel opravil, se je vrnil v prvo sobo, kjer je hotel nekatere predmete skriti, da bi prišel po nje pozneje. Naenkrat je pa zalajal v kuhinji pes in vlomilec je hitro odnesel pete. Srebrno posodo je pustil na mizi. Sledov ni pustil za seboj, ker je nosil najbrže rokavice. Razmere v stanovanju so mu bile gotovo dobro znane, sicer bi ne vedel, da ima gospodar dragocenosti v umivalniku.

32 milijonskih mest

Nedavno je izšla v Ameriki zanimiva statistika o številu prebivalstva na svetu. Iz te statistike je tudi razvidno, da je na svetu 32 mest z nad milijonom prebivalstva. Ta mesta se vrste po sledečem redu:

1. Newyork 9.025.000;
2. London 7.615.000;
3. Pariz 4.529.000;
4. Berlin 4.130.000;
5. Chicago 2.995.000;
6. Osaka 2.115.000;
7. Tokio 1.995.000;
8. Filadelfija 1.979.000;
9. Dunaj 1.868.000;
10. Moskva 1.850.000;
11. Buenos Aires 1.818.000;
12. Hamburg 1.516.000;
13. Sangaj 1.500.000;
14. Hankou 1.474.000;
15. Kalkuta 1.327.000;
16. Bombaj 1.325.000;
17. Peking 1.300.000;
18. Detroit 1.242.000;
19. Budimpešta 1.223.000;
20. Petrograd 1.223.000;
21. Liverpool 1.211.000;
22. Birmingham 1.203.000;
23. Rio de Janeiro 1.158.000;
24. Glasgov 1.124.000;
25. Boston 1.072.400;
26. Manchester 1.051.000;
27. Varšava 1.045.000;
28. Sydney 1.010.000;
29. Los Angeles 1.000.000;
30. Mehiko 1.000.000;
31. Hsingan 1.000.000;
32. Hsiangtan 1.000.000.

V najkrajšem času dosežejo še sledeča mesta število milijon: V Evropi: Marseille (982.000), Carigrad (881.000), Milan (862.000); v Aziji: Bangkok (931.000), Kanton (900.000), Hangkon (892.000); v Ameriki: Cleveland (936 tisoč), St. Louis (882.000); v Avstraliji: Melbourne (853.000) in v Afriki Kairo (800.000) prebivalcev. Sledi še okoli deset mest s trideset milijona prebivalcev.

Igralke

Zanimiv je razvoj gledaliških igralk in to z zgodovinskega in z osebnega stališča. Pri starih Grkih je imela drama versko-mističen značaj in zato ženske niso nikoli nastopale javno na odru. Prve igralke se javljajo šele v dobi rimskih cesarjev. Pri Grkih so igrali ženske vloge samo moški, za časa rimske komedije in pantomine pa nastopajo prve igralke. Bile so pa večinoma poulične ženske. V dobi moralnega propada te cesarske dobe je bilo za rimsko publiko višek odrske umetnosti, če se je taka deklina med ploskanjem cesarskega dvora in publike na odru slekla.

Sčasoma so se te dekle — z največjimi težavami — povzpelle od ubogih prostitutk do višje socialne in umetniške stornie, postale so igralke. Ena prvih, ki so zablestle nad takratnim medlim horizontom, je prišla celo na cesarski prestol: genialna glumica — cesarica Teodora.

Z nastopom krščanstva prenehajo nastopati igralke. Dolgo časa je minulo, predno so se zopet pojavile: v Italiji kot nadomestek za kastrate v operi in v Španskem se javljajo celo v moških ulogah, pred vsemi slavna Maria de Navas. Za časa Calderona so zelo čislali ženske, ki so predstavljale moške. V Italiji je otvorila ženski igralski poklic Angelica Catalani. Od tedaj so se igralke stalno udomačile na odru. Mnogo kasneje so začele angleške igralke. Prav do L. 1650 so igrali ženske vloge pri Shakespearju zgolj mladi moški. Podoban razvoj kakor na zapadu je bil tudi na vzhodu, v Indiji, Kini in Japonskem.

Osemnajsto stoletje pa je pripeljalo žensko končnoveljavno na oder. Ta doba je ustvarila gledališki mod, ki je narekovala igralka. In korak od mode do erotike ni bil težak. Igralko je oder hoče ali ne pripeljal v erotični krog. Marsikatera ima zahvaliti vsi

svojo veličino temu dejstvu. Marsikateri jalo bilo to v pogubo, drugim pa zopet v srečo. Toda če hočemo biti pravični, moramo potrditi, da je baš ta erotična atmosfera utrčila na odru igralkino stališče.

Toda kdo bi nam mogel opisati vse nade in prevare, obup in solze marsikaterih igralke, ki hoče in hrepeni nazgor! Vzemimo samo slučaj naše nesrečne rojakinje Geme Boičeve. Mlada talentirana Hrvatica, ki je začela s pravimi triumfi kot 19 letna deklica v Zagrebu, je končala s samomorom. Domovina ji je bila pretesna. Šla je v Nemčijo in se tam učila odrske nemščine. Njeni učitelji so bili: slavna Eysoldt, Steinrück, Strakosch, Gregori in dr. Bila je angažirana pri Reinhardt, na «Intimnem gledališču» na Dunaju in v Düsseldorfu. Tu se je duševno in telesno izčrpala. Predvsem duševno. Večni boj mladega talenta z ostarelo gledališko veličino, ki postane teaterski strah, posebno če postane bivša velika igralka gledališka ravateljica. Geme Boičeva je morala doživeti, da je morala kot mlada deklica igrati starke, stara njena ravateljica Dumont pa se je šopirila v mladostnih vlogah. Vloge, ki so bile po božili in človeški pravici stroka Boičeve! Bilo ji je kakor odrešenje, ko so jo poklicali na «Deutsches Volkstheater» na Dunaj. A zopet intrige. Ne dobiva vsig. Niso ji pustili nastopiti v vlogi, v kateri bi jo rad videl ravnatelj Altmann iz Berlina. Tega ni mogla več prenašati. Zapustila je prostovoljno žalostni svet. Potem, šele na pokopališču, so govorili strokovnjaki, da je bila Boičeva najbolj nadarjena tragedinja našega časa.

Zanimivo je, da se je skoro enako razvijala in končala usoda češke igralke Olge Vojanove, hčerke slavnege E. Vojana. Hotela je na nemški oder, nastopila parkrat in vsi so ji predbacivali njen slovanski akcent v nemščini. Njen samomor so pomilovali posebno Čehi, ki bi radi gledali Vojanovo, hčerko svojega nepozabnega velikana, tudi v manjših ulogah, toda doma...

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke

dne 22. avgusta 1926.

	Razlika v primeru s stanjem dne 15. avgusta.
AKTIVA:	
Kovinska podlaga	393,3 + 1,8
posojila	1.437,5 + 14,4
račun za odkup kronskih novčanic	1.151,9
ričau začasne razmenjave	350,6
državni dolgovi	2.966,3
vrednost državnih domen, zastavljenih za izdajanje novčanic	2.138,3
saldo raznih računov	176,7 — 5,3
Skupaj	8.614,9
PASIVA:	
Od glavnice izplačano	30,0
rejerni fond	7,7
novčani v obtoku	5.405,3 — 41,2
državni račun začasne razmenjave	350,6
državne terjatve po raznih računih	480,6 — 7,5
državne terjatve za zastavljene domene	2.138,3
ažijo za kupovanje zlata	83,0
Skupaj	8.614,9

Obrestna mera ostane neizpremenjena. Obtok novčanic se je znižal od zadnjega izkaza za 41.200.000 Din.

Reforma davčne zakonodaje

Pripombe prečanskih gospodarskih krogov k načrtu zakona o neposrednih davkih.

Po definitivni stilizaciji je bil osnutek zakona o neposrednih davkih poslan vsem gospodarskim organizacijam v državi v pretes. Odgovori, ki jih prejema parlamentarni odbor za proučevanje, so zelo obširni in podajajo jasno sliko splošnega gospodarskega položaja. Za nas v Sloveniji je vsekakor zanimiv odgovor, ki ga je izdelala zagrebška trgovska, industrijska in obrtna zbornica skupno z vsemi najvažnejšimi gospodarskimi organizacijami v prečanskih krajih in ki se zato lahko popolnoma upravičeno smatra za stališče prečanskih gospodarskih krogov.

Obešen elaborat, ki ga je v imenu prečanskih gospodarskih krogov izdelala zagrebška zbornica po temeljitim in dolgotrajnem vsestranskem proučevanju zakonskega osnutka in splošnega gospodarskega položaja, daje verno sliko želj gospodarskih krogov v zadevi davčne reforme. Predlogi in opombe k osnutku zakona o neposrednih davkih so konkretni, pri vsakem zakonskem členu je stavljen točno formuliran in utemeljen spreminjalni, oziroma dopolnilni predlog. Ena najvažnejših želj in zahtev prečanskih gospodarskih krogov je, da se potom davčne reforme do skrajnih mej izvede načelo proporcionalnosti davčnih bremen, kakor to določa člen 116. vidovanske ustave. Klje po absolutnem izenačenju davčnih bremen je tudi ob tej priliki našel popolnega izraza. Davčna reforma, ki se začne s tem zakonom sprovaleti, mora zanjčiti enakopravnost vseh državljanov v pogledu davkov, zlasti pa je treba omogočiti, da bodo tudi poljedelci nosili ista bremena kakor ostali gospodarski krogi. (Tu sta mišljeni predvsem Vojvodina in Srbija, kjer je mnogo večja razlika med davčnimi bremenii poljedelcev in trgovskih krogov, kakor pa pri nas v Sloveniji, kjer je tudi kmet že skoraj omagal pod težo davčnih bremen.) Elaborat naglašja dalje, da mora biti nova davčna reforma ekskluziv-

na in generalna ter mora obsegati vse neposredne davke, tako da ne ostane niti en vrsta neposrednih davkov, ki bi ne bila novim zakonom točno regulirana. Proje mora vsebovati precizne odredbe glede k mornega in invalidskega davka, če u imata davka svoj poseben namen, ker v ita integralni del sistema naših neposrednih davkov.

Ker se naglašja, naj se s tem zakonom reši tudi vprašanje samopravnih davčl naklad, je nujno potrebno, da se v vseh oblik neposrednih davkov kar n v določajo, ker kažejo izkusnje velikih zav, da je mogoče le na ta način dose pravično razdelitev davčnih bremen, a o enem največjih fiskalnih efekt. Iz teh razlogov je nujno potrebno, da se davčne stopn znižajo za industrijska podjetja od 12 8, a za obrtnike od 8 na 5%. Ravno ta se naj zniža davčna stopnja za podje zavezana k javnemu polaganju račun, invalidski in komorni davek naj se zni vsaj za polovico, obenem pa naj se odprita integrirana progresivnost obeh davk neopravičena progresivnost obeh davk.

Lohodimski davek, ki tvori v prečskih krajih eno glavnih davčnih brem naj bo po tem predlogu komplementaren svspodiarom, ker je samo na ta način mo, če teoretično in praktično utemeljiti nje nadaljni obstoj. Ta davek je lahko progresiven, a progres mora biti gneten in proporcionalen. Davčna stopnja, ki je v konskemu osnutku predvidena z 2 1/2 %, končuje pri 15 %, se mora primerno znižati do 10 %, zlasti največ 12 %, a progres mo biti proporcionalno progresiven, nikaj pa ne regresivno progresiven, kakor predvideva v zakonskem osnutku. darski krogi zahtevajo nadalje, da se d čna stopnja za prvih pet skupin, to je letni dohodek do 100.000 Din, kar najb ublaži.

Prav posenbo pa naglašja elaborat, mra biti eksistenci minimum, ki je opr ščen dohodnine, v skladu s cenami življ skih potrebščin in kupno vrednostjo dinala v tuzemstvu. Pri današnjih razmerah nikakor ne smel biti nižji od 9600 dinarj dčnim predvideva zakonski osnutek sat 3600 dinarjev. Vse nove zgradbe u uživajo popolno davčno prostost d obo 20 let brez obzira na velikost obseg.

Glede odmere davkov samih hteva elaborat, da morajo biti davčni bori (komisije) popolnoma svobodni. N kor ne smejo biti sestavljeni tako, da in jo v njem večino člani, ki jih imenuje fna čni minister. Upravljanje z davki, kak tudi postopanje davčnih oblagi mora biti zakonu točno specifično in se radi te gospodarski krogi nikakor ne morejo zavoljiti s členom 130, ki pravi, da se pool šča vlada, da ta vprašanja regulira s i sebnio uredbio. Istotako odločno odlaa dčlobo člena 157, s katerim se popljal finančni minister, da lahko uvede izre davek na vse oblike neposrednih davi, če bi ta davčna reforma ne dosegla pr videnega finančnega efekta in bi se r tega v proračunu pokazal primanjilj. Končno zahtevajo gospodarski krogi, da obenem z novim zakonom o neposredn davih znižajo tudi vsi posredni davki, z sti pa takse, trošarina in mon polni pribitki.

Gospodarski krogi so svoje predloge izkušnjami iz prakse utemeljili in mudo bo dvomil, da so izražene želje in zahte upravičene in na mestu.

Od vladne in parlamentarne važine sedaj odvisno, da te predloge sprajne pa odkloni. Tu lahko vladni krogi pokaže ali jim je gospodarski prebiti dave sru, ali pa so obljube, ki jih dajejo ob v ki priliki, le prazne, demagoške fraze, delu jih bomo sodili!

—g Izplačilo zaostankov iz pretekli proračunskega leta. Po finančnem zak z l. 1926/27 se izplačujejo zaostanki preteklega proračunskega leta do ko četrtega meseca po preteku proračunsk leta. Ta izplačila se vrše do petega me ca. Pozneje izplačila zaostankov iz prelega proračunskega leta niso dovolj. Avgust je peti mesec proračunskega in zato so izplačila zaostankov dovolj samo do 31. avgusta.

—g Trgovinska pogajanja s Turčijo kratkem se prično trgovinska pogaje med Jugoslavijo in Turčijo. Pogajanja trgovinski pogodbi s Turčijo se bodo v la v Angori. Naša delegacija še ni določi.

—g Likvidacija Jugoslov. Hontsch o Znanu delniška družba za graditev lesk hiš, pri kateri je bila angažirana pt Hontsch A. O. v Draždanju tudi Prašte na, tvornica vagonov v Brodu in Slavci d. d., je sklenila likvidirati svoj obrat, ni mogla uspevati.

Zenska logika.

Možiček (po povratku z ženinove skega potovanja). «Preveč sva porla, miška. Morala boš štediti zdaj t pri obelah.»

Zenica: «Prav imaš, tudi sama s že mislila na to. Nove obleke bom stila narediti za celo ped krajše.»

Dober posel.

«Kaj je res, da je Goldner že d gič najavil konkurz?»

«Seveda. Saj se bo vendar njeg hči kmalu poročila.»

Avto Sugestija.

«Moja žena je bila vedno bola Ni boleznii, ki ji bi ne imela. Vsi zdr niki niso mogli pomagati. Zdaj pa s jo ozdravil sam brez zdravnikov.»

«Sam? Nemogoče! Kako vendar

«S pomočjo avtosugestije.»

«Z avtosugestijo...?»

«Da. Obljubil sem ji, da ji ku za god avto.»

Moderno sredstvo.

«Povej no, kako da imaš tako i čo pri ženskah.»

«O, čisto. Priprosto. Vsak dan vlijem par kapljic bencina na rol pa mislijo vse, da imam avtomobil.

Domača lekarna

Praktična navodila za prvo pomoč.

V vsaki hiši imajo ljudje spravljena kakšna zdravila. V zadnjem času so se udomačile takozvane domače lekarnice, male omare, v katerih se spremljajo najpotrebnejša in najnavadnejša zdravila in obveze, ki bi ne smele manjkati v nobeni družini. Pri nas je to še manj udomačeno in se najdejo največkrat v kakšni zaprašenini in zatohli omari zastarele, neporabljene medicine, ki jih je zdravnik predpisal kdosi kateremu bolniku. Ljudje se držijo še vedno neke zastarele navade, da si dobro vedo, da taka zdravila za drugega bolnika niso uporabna, ker so predpisana od zdravnika za čisto specifično vrsto bolezni, ne pa, kakor je to bilo nekoč, ko so razni ranocelniki prodajali maže, ki so se lahko brez škode univerzalno uporabljale. Zelo uместen je predlog, ki ga je stavil nedavno nek zdravnik, naj bi se v vsaki družini vsaj polletno izvršila revizija domačih lekarn in odstranila vsa stara, neporabna zdravila.

Kaj naj bi bilo v vsaki domači lekarni vedno na razpolago? Na to vprašanje odgovarjajo zdravniki takole:

Predvsem mora biti v vsaki domači lekarni dovoljna količina vate, dalje steriliziranih povojev, nekaj obližev cinkovega oksida, poleg tega pa tudi nekoliko sterilizirane tkanine (gaze). Za opekline in male rane, solnčarico in ališno dobro služijo prašek (cink. stearate), ki se dobiva v vsaki lekarni v malih škatljicah, ki imajo na obeh straneh odprtino za razpršenje.

Dvoje zdravil za zunanjo uporabo ne bi smelo manjkati v nobeni hiši: siekentičeno jodovo tinkturo, ki se rabi kot razkuževalno sredstvo pri malih ranah in razpoklinah kože, in borova kislina, ki služi za izpiranje ran, pa tudi za izpiranje oči in zobov. Pri uporabi jodove tinkture je paziti na to, da se ne razlije po zdravi koži, ker zapušta pege, a čisto lahko povzroči tudi mehurje. Najbolje je, da se namoči v njej kosček vate in pritisne na rano. Strogo pa je paziti na to, da ne pride jodova kislina v kakšne jed, ker bi v tem slučaju povzročila za-

strupljenje.

Zdravil za notranjo porabo je, ki bi bila primerna za domačo lekarno. Priporočati je nabavo sledečih: ricinovo olje, bikarbonatne sode, sladki spirit, salitre in aromatični spirit amonjaka. Čemu služi ricinovo olje, je znano iz fašistovskega divjanja v zasedenem ozemlju. Bikarbonatna soda se uporablja zoper grenčico (zgago). Vzame se žlička na čašo vode. Jako dobro sredstvo je tudi pri opeklinah, če se povoj namoči v močno raztopino sode bikarbonate. Sladki spirit se uporablja zoper vročino. V to sirbo se vzame 15 kapljic na čašo vode ter se daje bolniku vsake tri ure. Izrecno pa je treba naglašati, da je v vsakem slučaju, kadar se pojavi vročina, treba poklicati čimprej zdravnika, ki dožene njen vzrok. Amoniak se uporablja pri slabosti in nezavesti kot dražljivo sredstvo.

Ta zdravila popolnoma zadostujejo za domačo potrebo, ker ima človek pri roki vse, kar potrebuje za nujno pomoč. Seveda pa lahko hišni zdravnik, ki pozna zdravstvene razmere v družini, priporoči še to ali

ono specijalno zdravilo, ki se česče potrebuje.

Izrecno pa je treba opozoriti na dvoje: Nikdar ne imej v lekarni steklenice ali škatljice brez napisu in označbe vsebine in drugič: vselej, kadar česa potrebuješ, pazljivo prebrati napis na etiketi, da ne zagradiš v naglici kakega napačnega medicamenta, ki lahko povzroči usodno poškodbo. Če bi se ljudje točno držali tega pravila, bi marsikaka nesreča izostala.

Končno pa naj opozorim še na slabe posledice raznih praškov in pilul. Pri nas se je zlasti razpasla uporaba aspirina. Kadar koli koga boli glava, pa vzame aspirin čisto kar po več pilul ali praškov naenkrat, ne da bi sploh vedel, od česa glavobol izvira. Večina takih pilul slabo vpliva na srce in je radi tega brez navodila zdravnik njih uživanje škodljivo in neprimerno.

Kako prežeti muha. Muhe so čisto huda nadloga, zlasti tam, kjer so v bližini hlevi. Zelo uspešno se preženejo muhe na sledeči način: pomešaj 10 g benoove tink-

ture, 15 g octove kisline, 15 g klinčkovega olja in 35 g kolinske vode in shrani to tinkturo v dobro zamašeni steklenici. Kadar postanejo muhe nadležne, odpi okna ter vlij 1 do 3 žlice te tinkture na razbeljeno železo (ploščo štedilnika). Muhe bodo takoj begenile skozi odprta okna, ker ne morejo prenesti tega vonja.

Plevel na tlakovanih poteh in dvorišč najhitreje in najsigurneje odstraniš na sledeči način: V vreli vodi raztopi precej živinske soli, tako da je voda nasičena. S to raztopino polij nato razpokline med kamenjem in tlakom, kjer raste plevel. Povrh potrosi še nekoliko suhe živinske soli. Čez par ur je ves plevel, trava itd. tako ožgana, da se da z lahko pomočjo odstraniti. Ker so na ta način uničene tudi korenine, se plevel ne pojavi zopet tako kmalu.

Glavice in mehko kožo na rokah ohrani kljub koži škodljivemu delu na vrsti, pri pomivanju posode itd., če si roke umivaš daleč časa z dezinfekcijsko, kateri si pridelaš nekoliko »Perillac« ali kakšne druge nežnejše sode. Na liter vode dodaj približno 1 kavino žlico sode. Uspeh je tem sigurnejši, ako si pa umivanju pomešaš roke s par kapljicami citronovega soka.

UNDERWOOD

pisalni stroj je dosegel svetovni sloves. Nad 2.000.000 strojev v prometu in rabi

Zastopstvo: **Lud. Baraga** LJUBLJANA Se enburgova ulica 6

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana

Dunajska cesta 15 in Gosposvetska c. 2 (dvorišče kavarne „Evropa“)

Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmerno. 78-1

L. Mikuš

Ljubljana, Maršni trg 13

p. posreduje vse vrste dežnikov in solnčnikov ter sodebajalnih palic.

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Diabizmo ali d. laka

sprejemam na hrano in stanovanje v bližini g. m. n. na Poljanski c. Ponudbe na upravo lista pod „September“ 2319

Sebice

s posebnim vzhodom išče gospod. dična, ki je ves dan odsolna. Ponudbe na upravo lista pod „Sobica“ 2436.

2 učenca sprejme

manufakturna veletrgovina v Ljubljani in sicer enega v trgovino in enega v pisarno. Reflektanti ne p. ko 1. let star, po možnosti z delno srednješolsko izobrazbo, naj poželjelo ponudbe na upravo lista pod „Jutra“ pod zna. ko: „PRIDNOST“ 2488.

Pozor trafikanti!

USTNIKE

iz papirja za šmotke in cig. rete izdeluje

„ORIENT“ 4. trgovina ustnika, ADOLF BAJC, Subotica, Jugovisla ul. 7.

Zahtevajte vzorce!

Zadružna hranilnica

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z.

Ljubljana Sv. Petra cesta 19 Ljubljana

daje posojila na vknjižbo ter proti zastavi vrednostnih papirjev. Obrestuje vloge na knjižice po čistih

Kupujemo 7% državno investicijsko posojilo ter ostale državne papirje

6% Poseben oddelek za prodajo srečk Državne razredne loterije ter prodajo srečk ratne štete na obroke

brez odpovedi. na obroke

Učenci se učencem 2425

za 1 leto išče trgovca v s. r. h. po večanju trgovine proti dobrim obrestim in v sigurni garanciji. Ponudbe na upravo lista pod „Posojilo“ 2411

Lepa vinska klet 2426

z 11 hranilnimi sodi za 325 hl vina se odda v Srednji Sisk. Vpraša se pri tvrtki Knez, Ljubljana, Gosposvetska 3

25.000 Din posojila

za 1 leto išče trgovca v s. r. h. po večanju trgovine proti dobrim obrestim in v sigurni garanciji. Ponudbe na upravo lista pod „Posojilo“ 2411

2425

2426

2427

2428

2429

2430

2431

2432

2433

2434

2435

2436

2437

2438

2439

2440

2441

2442

Lokal za brivnico

pe možnosti s stanovanjem. na prometnem prostoru se išče takoj v najem. Ponudbe na upr. Slov. Naroda pod „Brivnica“ 2433.

Privat. detekt. v. zavod

iv. TOPLIKAR

Rimska cesta 9 2468

nadzoruje, opazuje, poizveduje v vseh zasebnih zadevah

J. Stjepušin

Sisak

preporuča

najbolje tabure, žice

ostale potrebš

štine za sva

glazbela. Odli-

kovan na pa-

risiki izloži. — Ceniči fragko

2425

2426

2427

2428

2429

2430

2431

2432

2433

2434

2435

2436

2437

2438

2439

2440

2441

2442

2443

2444

2445

2446

2447

2448

2449

2450

2451

2452

2453

2454

2455

2456

2457

2458

2459

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga **kemično** snajenje in vsakovrstno barvanje oblik.

ANTON BOC 68-T

Ljubljana, Se enburgova ulica 6

l. nadstr. Glince-Vič 46

Krojački pomočnik

se takoj sprejme v tržno delo. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod „Krojač“ 2434.

Trgovska sotrudnica

mlada, močna, izur ena v mesani trgovini išče mesta v mestu ali na dežel. Ponudbe na upravo lista pod „Takojsen nastop“ 2416

Spalna oprava

še dobro ohranjena iz tr. za lesa, se zaradi selitve v inozemstvo takoj proda. Ponudbe na upravo lista pod „Spalnica“ 2441.

Stanovanja

soba s kuhinjo i. če upokojenec v mestu ali na periferiji. Dozivi na upravo lista pod „Stanovanje“ 2444.

Absolventina

rg. š. e. zmo na slov. in nem. z. ka, strojevala ter vseh pisarniških del, išče služb. Dozivi na upravo lista pod „Stano“ 2412.

Sprejme se učencem 2425

za 1 leto išče trgovca v s. r. h. po večanju trgovine proti dobrim obrestim in v sigurni garanciji. Ponudbe na upravo lista pod „Posojilo“ 2411

Lepa vinska klet 2426

z 11 hranilnimi sodi za 325 hl vina se odda v Srednji Sisk. Vpraša se pri tvrtki Knez, Ljubljana, Gosposvetska 3

25.000 Din posojila

za 1 leto išče trgovca v s. r. h. po večanju trgovine proti dobrim obrestim in v sigurni garanciji. Ponudbe na upravo lista pod „Posojilo“ 2411

2425

2426

2427

2428

2429

2430

2431

2432

2433

2434

2435

2436

2437

2438

2439

2440

2441

2442

2443

2444

2445

2446

2447

2448

2449

2450

2451

2452

2453

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par.

Najmanjši znesek Din 5—

Snuzbe

Šofer išče službo

za takoj. — Vič/Glince 2449

Trg. pomočnik

mlad, izurjen v mesani stroki — išče službo v spekerijski trgovini; najraje v mestu. — Dopisi pod „Dobro izveščen“ 2475 na upravo „Slovenskega“ Naroda.

Gospodična

večja knjigovodstva — se sprejme. — Ponudbe pod „Knjigovodstvo“ 2484 na upravo „Slov. Naroda“.

G. Flux, Ljubljana,

Gospodska ulica 4/I, leva

— Ze nad 35 let obstojeci strokovni posredovalec v zavodu — priporočajo boljše inteligentno osebo je vsake vrste. Išče kuharice (restavracijske in privatne) za tu in izven Ljubljane. Za zunanja naročila prosim priložiti znamko.

M. Berdajs, trgovina s spekerijskim blagom in semeni, Maribor, sprejme pridnega

učenca

z dobrim šolskim spričevalom, ki razume tudi nekoliko nemško. Hrana in stanovanje v hiši.

2467

2468

2469

2470

2471

2472

2473

2474

2475

2476

2477

2478

2479

2480

2481

2482

2483

2484

2485

2486

2487

2488

2489

2490

2491

2492

2493

2494

Zlatorog

terpentinovo milo
ta neprekosljiva sestava
mila in terpentina vsebuje
pristno zlato!

V vsaki tisoči komad
je vtisnjen pristen zlatnik,
ki čaka srečnega
kupca. Kupite takoj
komad tega idealnega
mila, mogoče najdete
tudi Vi zlatnik!

Najboljša kolesa so
GRITZNER
in
šivalni stroji

za obrt, dom in industrijo. **JOSIP PETELINC, Ljubljana** Pouk šiva-
nega vezenja brez plačila.

Najnižje cene!

Tudi na obroke!

Proda se PARNI STROJ (Wolt)

35 konjskih sil, v popolnoma dobrem stanju. Podrobnosti se poizvedo pri HUDOVERNIK & KOMP., lesni trgovski industrijski in izvozni družbi v Radovljici.

Kontoristinjo

veščo stenografijo in strojepisko, z znanjem hrvatskega, slovenskega, nemškega in pomožnosti italijanskega jezika, išče za čimprejnejši nastop velika eksportna trgovina v Jugoslaviji.

Cenj. ponudbe naj se naslove s prepisi izpričeval na upravo lista pod „TRAJNO MESTO 2470“.

Najnovejši epohalni izum
petrolejske plinske svetiljke,
„AIDA“ z Avrova žarnico

200-500
svet. moči.
Krasna bela lut.
Neznatna poraba
petroleja
Svele kakor
elektrika!

„AIDA“

se rabi za razsvetljavo prodajalnic,
uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvor-
išč, vrtov itd. „AIDA“ je pri-
kladna za najmanjše in največje
prostore. — Zahtevajte prospekte!
Glavno skladišče za SHS ima
elektrotehnična firma

SVARCO i drug
ZAGREB, Preradovičeva ulica 1
— Išče mo zaupne zastopnike —
— Zahtevajte takoj prospekte! —

Narodna tiskarna

Izvršuje vsa v tiskarsko stroko spa-
dajoča dela kakor račune, kuverte,
cenike, uradne tiskovine, posmrtnice,
hranilne in zadrž. knjižice, poročna
naznanila, etikete, zavitke, časopise
in barvotiske od preproste do naj-
finiješe izvršitve točno, okusno in ceno
Telefon števil. 304

Ljubljana, Knaflijeva ul. 5

Darujte za dijaške kuhinje

Mehanično umetno vezenje

zastorov, perila, monogramov,
oblek, fino belu in barvasto ažu-
riranje, entlanje, predtiskanje

Matek & Mikeš,
Ljubljana, Dalmatinova 13

Najfineša izvršitev, brezkon. urene cene,
nakulante ša postrežba. 1-8-T

Konopce in vrvi

nudi

tvornica **KANAPA i UŽARIJE d. d.**

ODZACI (Bačka)

Zahtevajte cenik!

Zahtevajte cenik!

46-T

Naznanilo presejitve.

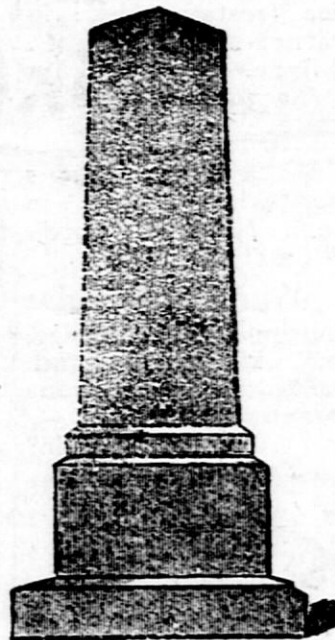
Leopold Knez, trgovec z m. ša-
nim blagom in deželni pridelki
v Radovljici,

je preselil svojo trgovino

iz Oton Homanove hiše št. 46 v lastno
hišo št. 45, po domače d. Primožu v
Radovljici. — Cenjenim odjemcem se za-
bvaljujem za dosedanje zaupanje ter se naj-
topleje priporočam za nadaljno cenjeno na-
klonjenost. Z odličnim spoštovanjem

2352

Leopold Knez.

Felix Toman,

tramozeški mojster
v Ljubljani, Resljeva cesta 30

pr. poroč. bogato zalo-
go nagrobnih spomeni-
kov od marmorja in
granita, plošče za
grobnice, marmorne
plošče za mobilije po
najnižjih cenah.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Gospodstva cesta št. 2

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji.
Izborna konstrukcija in elegantna iz-
vršitev iz tovarne v Lincu

Ustanovljena 1867 Ustanovljena 1867.

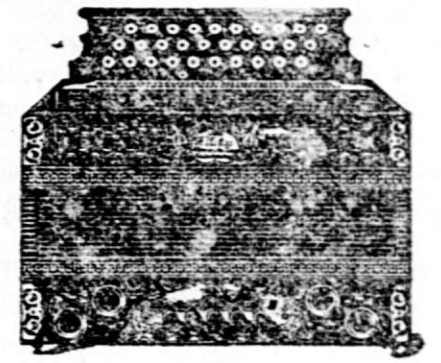
Vezenje poučuje brezplačno.

Posamezni deli koles in šival. strojev

10-letna garancija.

— Pisalne stroje ADLER —
Kolesa iz prvih tovarn „Dürkopp“
„Styria“, „Waffelrad“, „Kayser“.

Pozor! Na d. re
harmonike!

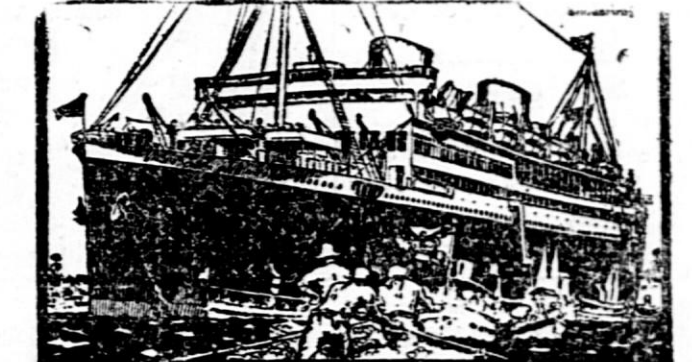

Kdor še nima naših najboljših in prvovrstnih
harmonik, naj obišče veliko ljubljansko razstavo,
ki bode od 4. do 15. septembra. Razprodajal
bodem po z. lo. znižani cenah harmonik, za ka-
tere garantiram 2 leti.

imam tudi vedno v zalogi harmonike trd-
ve **FRANC LUBAS IN SIN**, po ravno istih cenah,
kakor če jih naročite iz Celovca in nimate s ca-
rino in pošto nič opraviti in kadar vam je treba
kakšno popravilo, je za Vas veliko bolj ugodno,
ako kupite pri meni, ker sem v Jugoslaviji.

F. KUCLER

prva jugosl. izdelovalnica harmonik
postaja **Drenov grič**,
p. Vrhnika 2458 pri Ljubljani SHS.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška poštna parobrodna linija — Generalno zastopstvo za krs
Ljubljano S. H. S. Zagreb, Trg. l. št. 17.

Redoviti potniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v
New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v
Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. —
Odprava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.
Kabina tretjega razreda z dvema in štiri posteljama.

Poštastopstva:

Beograd, Karagijorgjeva ulica 91 — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —
Vd. Bečerek, Princeze Jelene obala 7. — Bitolj, Bulevard Aleksandra 163
Brzojavni naslov za gori navedena poštastopstva „Royalmail“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro:

Sarajevo: Srpska Prometna banka. Telegram adresa: Prometna banka
Gruža K. petan Ivo Hagija. Telegram adresa: Hagija
SPLIT Otokljanska obala 8 — METKOVIĆ Ivo Veraja

Prva jugoslavenska tvornica vagona, strojeva i mostova

d. d. **BROD n/S.**

Vplaćana delniška glavica Din 55,000,000. Tekući račun pri Prvi hrvatski štedionici, podružnica
Brod n/S. — Cekovni račun pri kr. poštnom čekovnom zavodu v Zagrebu št. 35.125

Centrala in tvornica BROD n/S.

Telefon 81 i 120. — Brzojavi: Lokomotive Savebrod. — Telefon 30 i 27.

Pisarna: Beograd, Knez Mihajlova 42/I.

Proizvaja in popravlja potniške in tovarne vagone, lokomotive vseh vrst in vseh kolotečnin.
Specijalne vagone za transport lesa, rude, žita in vseh poljedelskih ter industrijskih proizvodov,
cisterne. Parne kotle, rezervare, pločevinaste cevi većih dimenzija, željezne dimnike, željezne kon-
strukcije, strešne konstrukcije, stopnice, opr. me in dvigala vseh vrst. Željezne mostove vseh raz-
sežnosti, popravila pogonskih in delavnih strojeva za vse industrije.

BEograd, Knez Mihajlova 42/I, lastna pisarna.

ZAGREB,

Zastup. Vilim Singer,
Martićeva 14b. Telefon 13-74.

SARAJEVO,

Zastup. Oto Strešnjak,
post. pret. 201. Telefon 3-59

PODRUZNICE:

Maribor, Kamnik,
Novo mesto, Ptuj,
Rakek, Slovenske
Konjice, Slovenj-
gradec, Prevalje

TRGOVSKA BANKA, D. D., LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA št. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVE preko Din 19,500.000

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzojavke: TRGOVSKA

Telefoni: 139, 146, 458